

TUJI JEZIK – NEMŠČINA

Osnovna šola za odrasle

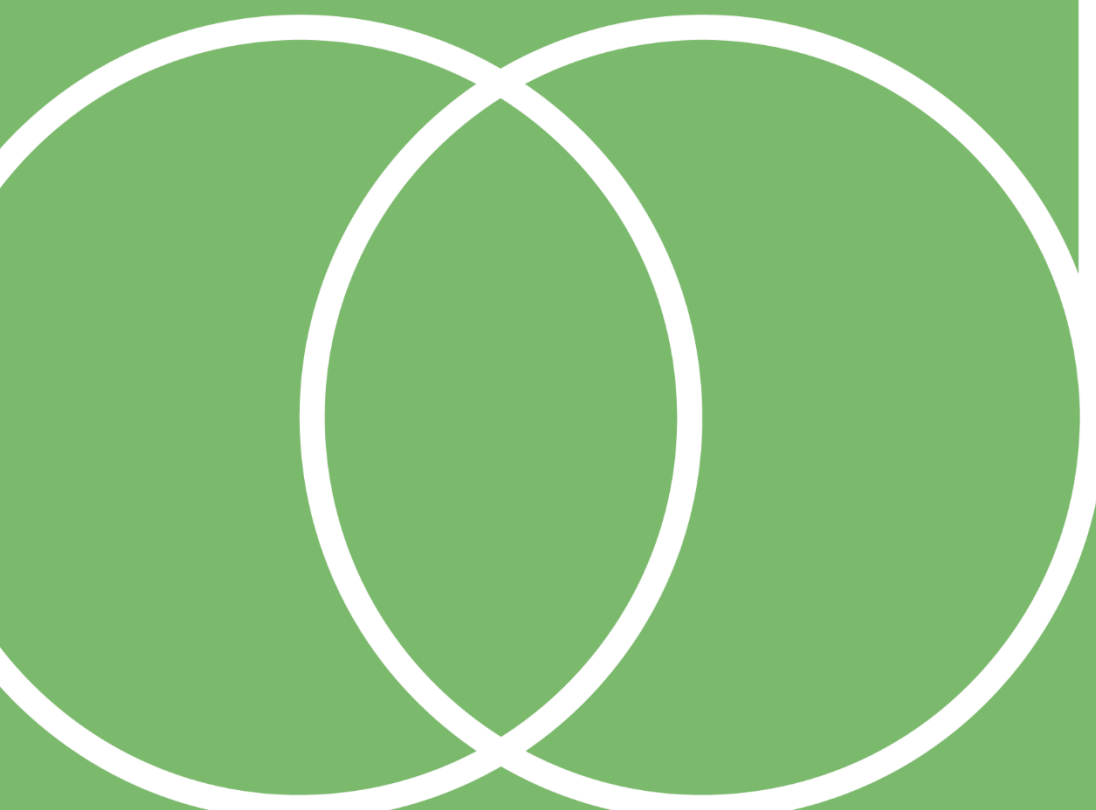
Izobraževalni program za odrasle
osnovna šola za odrasle

Izobraževalni program za odrasle
osnovna šola za odrasle s
prilagojenim predmetnikom za
osnovno šolo za odrasle s
slovenskim učnim jezikom na
narodno mešanem območju
slovenske Istre

Izobraževalni program za odrasle
osnovna šola za odrasle s
prilagojenim predmetnikom za
osnovno šolo za odrasle z
italijanskim učnim jezikom na
narodno mešanem območju
slovenske Istre

Izobraževalni program za odrasle
osnovna šola za odrasle s
prilagojenim predmetnikom za
osnovno šolo za odrasle za
dvojezično osnovno šolo na
narodno mešanem območju
Prekmurja

OBVEZNI PREDMET

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: tuji jezik – nemščina

Predmetnik osnovne šole za odrasle

Prilagojeni predmetnik osnovne šole za odrasle s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre

Prilagojeni predmetnik osnovne šole za odrasle z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre

Prilagojeni predmetnik osnovne šole za odrasle za dvojezično osnovno šolo na narodno mešanem območju Prekmurja

6. razred	7. razred	8. razred	9. razred
72	54	54	54

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

Stanka Emeršič, OŠ Janka Padežnika Maribor, Mojca Hojski, OŠ Blanca, dr. Saša Jazbec, Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, dr. Brigita Kacjan, Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, dr. Liljana Kač, Zavod RS za šolstvo, Monika Krančič, OŠ I Murska Sobota, Tatjana Lubej, OŠ Janka Glazerja Ruše, mag. Tamara Ogorevc, OŠ dr. Jožeta Toporišiča Dobova, Mateja Pivec, Prometna šola Maribor, Srednja prometna šola Maribor, Suzana Ramšak, Zavod RS za šolstvo, dr. Andreja Retelj, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Irena Rimc Voglar, Strokovno izobraževalni center Brežice, Valerija Šijanec, OŠ Odranci, Milojka Vaupotič Kučan, Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer, Mojca Velušček, Gimnazija Ledina, Susanne Volčanšek, Zavod RS za šolstvo, Vesna Vršič, Zavod RS za šolstvo, Mihaela Urška Zakošek, Srednja zdravstvena in kozmetična šola Celje, Milena Zavec, Ekonomska šola Murska Sobota, Srednja šola in gimnazija, Peter Zupan, Gimnazija Kranj

Avtorice specialnodidaktičnih priporočil za tuje jezike: dr. Silva Bratož, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, dr. Nadja Dobnik, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta, dr. Melita Lemut Bajec, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, dr. Darja Mertelj, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, dr. Andreja Retelj, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, dr. Marjana Šifrar Kalan, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Susanne Volčanšek, Zavod RS za šolstvo

Podskupina v izobraževalnem programu za odrasle osnovna šola za odrasle: Romana Slavič Žnuderl, Zavod RS za šolstvo, Monika Krančič, OŠ I Murska Sobota.

JEZIKOVNI PREGLED: Katja Križnik Jeraj

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/osnovna-sola-za-odrasle/2025/Didakticna_priporocila_k_ucnemu_nacrtu_nemscina_oso_2025.pdf

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI-ID 260805379](#)

ISBN 978-961-03-1448-6 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 248. seji, dne 20. 11. 2025, določil učni načrt tuji jezik - nemščina za izobraževalni program za odrasle osnovna šola za odrasle, izobraževalni program za odrasle osnovna šola za odrasle s prilagojenim predmetnikom osnovne šole za odrasle s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre, izobraževalni program za odrasle osnovna šola za odrasle s prilagojenim predmetnikom osnovne šole za odrasle z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre, izobraževalni program za odrasle osnovna šola za odrasle s prilagojenim predmetnikom osnovne šole za odrasle za dvojezično osnovno šolo na narodno mešanem območju Prekmurja.

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 248. seji, dne 20. 11. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu tuji jezik - nemščina za izobraževalni program za odrasle osnovna šola za odrasle, izobraževalni program za odrasle osnovna šola za odrasle s prilagojenim predmetnikom osnovne šole za odrasle s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre, izobraževalni program za odrasle osnovna šola za odrasle s prilagojenim predmetnikom osnovne šole za odrasle z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre, izobraževalni program za odrasle osnovna šola za odrasle s prilagojenim predmetnikom osnovne šole za odrasle za dvojezično osnovno šolo na narodno mešanem območju Prekmurja.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

KAKO SE ZNAJTI?

TIPICNE STRANI

V dokumentu je za udeleženske in udeležence, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih udeleženci izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

IME TEME

OBVEZNO

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno

OPIS TEME

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quiatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi ilisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exeseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similiic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quಂತemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari velent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti connihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit eaquasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatia qui aperorum qui ut re perumquaeeped quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusciisita dolorum volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

8 Osnovna šola za odrasle | Matematika

Številka strani,
program izobraževanja,
predmet

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
I: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagnam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solores dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

- Udeleženeec
- » Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
  - » Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cupatatu repeliam.
  - » **Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
  - » **Ut fuga. Nemperum fuga.**
  - » Ma vellaut quiatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
  - » Omnim ut doluptur, quam consequ.
  - » *Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
  - » *Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cupatatu repeliam.*
  - » Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
  - » *Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

- laborerat voluptiurem   veligna tessint   laborerat voluptiurem   veligna tessint
 veligna tessint   laborerat voluptiurem   veligna tessint

9 Osnovna šola za odrasle | Matematika

Pojmi, ki jih udeleženeec mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo udeleženci.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

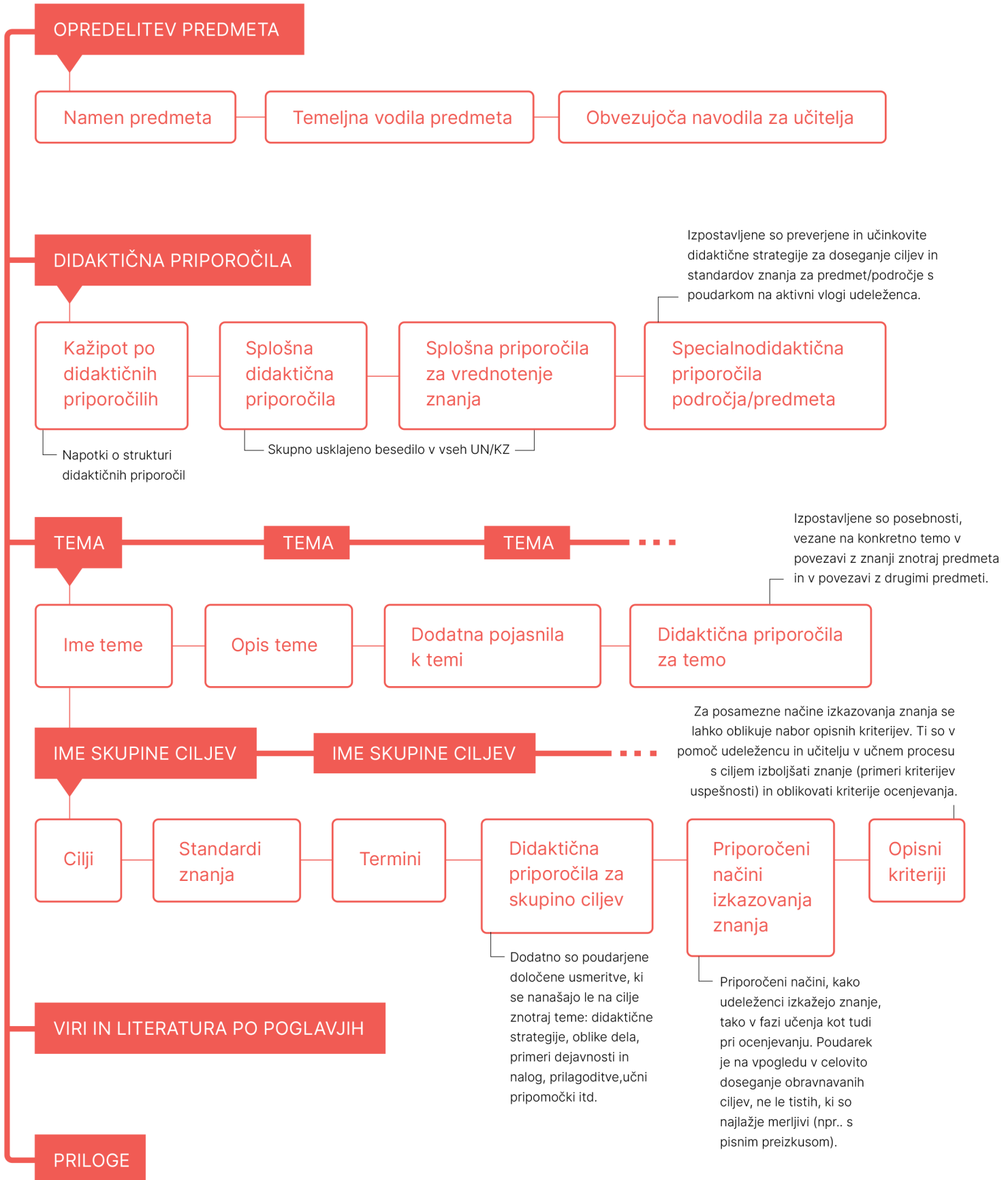
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Tuji jezik – nemščina je v izobraževalnem programu osnovne šole za odrasle obvezni predmet od 6. do 9. razreda.

Učenje nemščine prispeva k razvijanju raznojezične in medkulturne zmožnosti odraslega udeleženca izobraževanja (v nadaljevanju: udeleženca). Gre za vseživljenjski in kontinuiran proces, ki poteka v povezavi z učenjem prvega jezika ter ostalih, dodatnih jezikov. Pripomore k večji odprtosti, razumevanju in sprejemanju drugačnosti, intelektualni širini, fleksibilnosti in družbenemu udejstvovanju posameznika kot raznojezičnega in medkulturnega govorca.

Znanje nemščine in razumevanje kultur nemškega govornega prostora, vpetost nemščine v slovenske kulturno-zgodovinske okvire in današnji evropski prostor omogočajo udeležencem dostop do informacij v nemškem jeziku, učinkovito sporazumevanje in sodelovanje v različnih življenjskih okoliščinah – pri delu, nadaljnjem šolanju, vsakodnevnih opravilih in medosebnih stikih, na lokalni, regionalni in mednarodni ravni. Omogočajo mu tudi večjo zaposljivost in mobilnost na trgu dela, saj je nemščina v Sloveniji jezik sosedov, v sedmih evropskih državah jezik domačih govorcev ter delovni jezik v različnih mednarodnih skupnostih.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Učenje nemščine poteka v sporazumevanju in za sporazumevanje v realnih življenjskih kontekstih. Učne dejavnosti in strategije sprejemanja, tvorjenja, interakcije, posredovanja, raznojezičnosti in medkulturnosti usmerjajo udeleženca k reševanju koristnih, skupnih opravil. Medpredmetno, projektno in problemsko zasnovane dejavnosti ter vključevanje skupnih ciljev pripomorejo k doseganju celostnega, bolj kompleksnega in trajnega znanja.

Za doseganje splošnega jezikovnega znanja predlagamo naslednje sporazumevalne vsebine:

- » osebna identiteta, medosebni odnosi in počutje: posameznik v odnosu do drugih, družine, prijateljev, lastnosti, čustva;
- » bivanje in vsakodnevno življenje: hiša, stanovanje, prostori, stanovanjska oprema, vsakodnevna opravila, načrtovanje in urnik opravil;

- » hrana in prehranjevanje: obroki hrane, priprava in naročanje hrane, skrb za zdravo in varno prehranjevanje;
- » nakupovanje, potrošništvo in trajnostni razvoj;
- » skrb za zdravje in telesno nego;
- » prosti čas: hobiji, dejavnosti, šport, potovanja, skrb za domače živali;
- » izobraževanje in delo: poklici, načrti za prihodnost, življenjepis;
- » javni prostori in storitvene dejavnosti;
- » narava, okolje in okoljske spremembe: trajnostni razvoj, trajnostna mobilnost;
- » komunikacija in mediji v digitalni družbi;
- » Slovenija: predstavitev države, posebnosti;
- » kulture in jeziki: nemška, slovenska ter druge kulture in jeziki, medkulturni in raznojezični vidiki (npr. praznovanja).

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Pouk nemščine je usmerjen v sporazumevanje v vsakdanjih situacijah, v jezikovno zavedanje in razumevanje različnih kultur. Osredinjen je na udeleženca in njegovo aktivno vlogo pri sooblikovanju pomena pri sporazumevanju in pri izvajanju učnega procesa. Učne vsebine so prilagojene izkušnjam in zanimanjem udeležencev ter medpredmetno povezane. Tako učitelj kot udeleženec pri pouku v čim večji meri uporabljata nemščino kot jezik sporazumevanja. Udeleženec kot raznojezični posameznik naj ima pri pouku možnosti, da aktivira svoj celotni večjezikovni repertoar ter prepozna podobnosti in razlike med jeziki in kulturami.

Učitelj pri posameznem udeležencu ugotovi in upošteva njegovo obstoječe znanje vseh jezikov in izkušnje pri učenju jezikov, raznolikost znanja pa premosti s skrbno izbranimi vsebinami, pristopi in metodami dela.

Pričakovana raven znanja nemščine ob koncu izobraževalnega programa osnovne šole za odrasle je **A2/B1** po Skupnem evropskem jezikovnem okviru (Svet Evrope, 2023).

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelke *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka ***Splošna didaktična priporočila*** in ***Splošna priporočila za vrednotenje znanja*** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/3ladrd>) (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/3ladrd>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/plw0909>) (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/f68315>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek ***Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta*** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifikke.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka ***Didaktična priporočila za temo*** in ***Didaktična priporočila za skupino ciljev*** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka ***Priporočeni načini izkazovanja znanja*** in ***Opisni kriteriji***, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje in usvajanje znanja ter optimalen psihofizični razvoj udeležencev prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje in učni proces graditi na predznanju ter izkušnjah udeležencev. Pri tem upošteva:

- » obseg ur, ki je manjši od programa redne OŠ,
- » strnjen obseg tem in skupin ciljev,
- » položaj in ugotovljene izobraževalne potrebe v osebem izobraževalnem načrtu udeležencev.

V ta namen v učnem procesu uporablja različne izvedbene modele (v živo, na daljavo ali kombinirano, sočasno, asinhrono, učenje s pomočjo ogleda posnetkov itd.) in raznolike didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi udeležencem izobraževanja omogoča aktivno sodelovanje pri učnih urah in tudi uspešno samostojno učenje. Izbira jih premišljeno, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne, poklicne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega udeleženca, učne skupine ali oddelka. Ob tem udeležencem izobraževanja daje najrazličnejše oblike učne podpore, npr. možnost pogovornih ur v živo ali na daljavo, možnost dodatne strokovne pomoči v sodelovanju z drugimi strokovnimi delavci, ko to prispeva k uspešnosti udeleženca.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja spoštljivo in varno ozračje v učni skupini: medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj poklicnih interesov, različnih potencialov in morebitnih talentov;
- » udeležence aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje (starosti in izkušnjam udeležencev primerno) in organizira samostojno učenje (individualno, v dvojicah, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » udeležencem omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » v učnem procesu prepoznava in upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe udeležencev;
- » udeležencem postavlja ustrezno zahtevne in relevantne učne izzive (npr. glede na delo, ki ga opravljajo) in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri udeležencih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » učni proces prilagaja ugotovitvam sprotnega spremljanja in preverjanja dosežkov udeležencev;

- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji (npr. modularni pristop);
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta udeležencem omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje znanja/zmožnosti ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medsebojnega učenja in povratne informacije med udeleženci,
- » namena in poteka ocenjevanja znanja.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo udeležence k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju, reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Glede na potencialne potrebe in motivacijo udeležencev smiselno načrtuje učne dejavnosti za razvijanje ustvarjalnosti, inovativnosti, kritičnega mišljenja in drugih prečnih veščin. Učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe udeležencev, opredeljene v osebni izobraževalni načrtu (OIN), v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju samostojnega in domačega dela udeležencev in njihovega dela na daljavo, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za osmišljanje izobraževanja, predvsem pa za razvijanje interesov in potencialov udeležencev ter njihovih talentov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost udeležencev s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, udeležencev z učnimi težavami, priseljencev ter udeležencev iz manj spodbudnega socialnega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki udeležencem iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v osebnih izobraževalnih načrtih načrtovane prilagoditve učnega procesa za udeležence iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja udeležencev skozi celotni učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju znanja (ugotavljanje predznanja in znanja udeleženca na vseh stopnjah učenja) kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj načrtuje učni proces v skladu z osebnim izobraževalnim načrtom udeleženca, na temelju katerega kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega udeleženca, mu daje kakovostne povratne informacije in ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja njegov napredek. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na podlagi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na poklicni interes, zmožnosti in potrebe posameznih udeležencev ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti učnega procesa, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako udeleženec dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;
- » spodbuja udeleženca, k doseganju ciljev na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje življenjskih problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;

- » je naravnano na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira udeleženčevo razumevanje učnih vsebin ter predlaga rešitve za odpravljanje vzrokov za nerazumevanje in napačne predstave;
- » udeleženca spodbuja k premislekom o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost in uspešnost soudeležencev po načelih kritičnega prijateljstva;
- » udeležencu sproti daje kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve in konkretne napotke za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj omogoči udeležencu, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je udeleženec spoznal v procesu učenja. Pri tem si prizadeva zagotoviti optimalne pogoje za izkazovanje znanja, tako da upošteva potrebe udeleženca, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve, opredeljene v osebni izobraževalni načrtu.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin, zajetih v ciljnih učnega načrta, jih pa pri udeležencu sistematično spodbuja, razvija, spremlja ter mu o njih daje povratno informacijo.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi in pojasni udeležencu. Če udeleženec v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznolikega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi udeleženec izkaže svoje znanje. Izdelki in dejavnosti, ki jih učitelj ocenjuje naj bodo povezani z interesi in življenjskim kontekstom udeleženca. To pomeni, da si udeleženec lahko izbere tematiko izdelka ali dejavnosti skozi katero bo izkazoval svoje znanje in spretnosti.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

I. Posebnosti poučevanja tujega jezika v programu osnovne šole za odrasle

Poučevanje tujega jezika v osnovni šoli za odrasle je potrebno prilagoditi posebnim značilnostim udeležencev, ki so večinoma mlajši odrasli med 15 in 30 let (Možina, 2012). Večina udeležencev prihaja iz okolij z nižjimi učnimi dosežki staršev, nizkim delovnim položajem ali brezposelnostjo. Pogosto opravljajo preprosta dela. Med udeleženci je veliko pripadnikov manjšinskih, etničnih in kulturnih skupin ter oseb s posebnimi potrebami (motnje vedenja, duševni razvoj, učne težave). Pogoste so tudi zgodnje negativne izkušnje z učenjem, kar vpliva na motivacijo in uspešnost v programu (Možina, 2016). Takšni udeleženci zahtevajo dodatno podporo pri vzpostavljanju učne discipline, grajenju samozavesti in iskanju notranje motivacije. Poleg tega so učne skupine raznolike, zato mora učitelj pouk prilagoditi glede na starost, raven znanja, življenjske izkušnje in stopnjo motivacije za učenje. Vzpostavi vključujoče in varno učno okolje ter uporablja raznolike pristope. Tako npr. strukturirane razlage prepleta z bolj dinamičnimi in interaktivnimi oblikami poučevanja.

Izrednega pomena je, da učitelj udeležence podpre pri osmislitvi učenja nemščine tako, da ta poteka s pomočjo praktičnih življenjskih situacij in z uporabo aktivnih metod, ki udeležence postavljajo v središče učenja, tako pri načrtovanju kot tudi pri samem učenju ter spremljanju napredka.

Pogosti izzivi so:

- » strah pred napakami pri odraslih,
- » občutek neuspešnosti pri mlajših,
- » časovne in družinske obveznosti odraslih,
- » težave z redno prisotnostjo pri mlajših.

Dodaten izziv predstavlja poučevanje odraslih, katerih prvi jezik ni slovenščina. Pouk naj se prilagodi jezikovnim, kulturnim in socialnim značilnostim teh skupin.

Učitelj v programu osnovne šole za odrasle mora pouk prilagajati glede na raznolike značilnosti udeležencev. Evalvacija programa navaja več konkretnih smernic in priporočil za učinkovito prilagajanje pouka (Možina, 2016). Za vsakega udeleženca naj se pripravi osebni individualni načrt, ki upošteva njegovo predznanje, potrebe, cilje in življenjske okoliščine. Pred začetkom pouka naj učitelj analizira skupino, da lahko prilagodi metode, vsebine in oblike dela.

Abstraktne vsebine naj se predstavijo na konkreten način (npr. z demonstracijo, opisovanjem postopkov, vajami), znanje naj se podaja po različnih poteh – vidni, slušni, tipni – z dodatno razlago navodil, terminov in besedil, naloge naj bodo strukturirane, z jasnimi in enostavnimi navodili.

Pravila naj bodo jasna, vzpostavijo naj se učne rutine, naloge in zadolžitve naj bodo udeležencem znane, saj jim na ta način olajšajo učenje. Učna pomoč naj bo individualna ali v majhnih skupinah (do 5 udeležencev v skupini). Udeleženci z večjimi učnimi težavami potrebujejo več časa, več ponovitev, konkretne naloge in učiteljevo podporo pri razumevanju navodil.

Uporaba učnih pripomočkov naj bo prilagojena potrebam udeležencev. Preverjanja znanja naj bo raznolika (pisno, ustno, praktično, projektno delo, opazovanje, konzultacije).

II. Sodobni vidiki učenja in poučevanja tujega jezika

Sodoben pouk tujega jezika omogoča kakovostno, trajno in uporabno znanje. Temelji na integrativnem kurikulumu, ki se udejanja prek timskega in medpredmetnega pouka, projektnih, problemskih, raziskovalnih idr. oblik poučevanja. Interdisciplinarno delovanje vseh vključenih, ki temelji na povezovanju konceptov med posameznimi predmeti in znotraj njih, omogoča razvoj povezanega in celostnega znanja. Sodelovalne oblike pouka pomembno prispevajo k razvijanju kakovostnih medosebnih odnosov, večji vključenosti in motiviranosti sodelujočih, boljšemu akademskemu znanju, razvoju mišljenja na višjih taksonomskih ravneh, zlasti veščin kritičnega mišljenja. Tak pouk je osredinjen na udeleženca in učni proces ter upošteva osebnost, predznanje, zanimanja, izkušnje, učni stil in vrednote udeleženca ter tako pomembno razvija veščine vseživljenjskega učenja.

Za učinkovito učenje tujega jezika je nujno razumevanje in upoštevanje koncepta raznojezičnosti, ki v ospredje postavlja posameznika in jezike, ki jih ima ta na voljo, saj, kot je poudarjeno v Skupnem evropskem jezikovnem okviru (Svet Evrope, 2011, str. 8), raznojezičnost »ni le vsota čim bolj popolne jezikovne zmožnosti v posameznih tujih jezikih, ampak je celovit posameznikov jezikovni repertoar, sestavljen tudi iz najmanjših jezikovnih drobcev posameznih jezikov«. V tem smislu je domet pojma raznojezičnosti veliko širši, saj predpostavlja sporazumevalno zmožnost, ki zajema celotno znanje in izkušnje z jeziki, pri čemer se ti medsebojno prepletajo in drug na drugega vplivajo. Zato je raznojezičnost predvsem predpogojev za uspešno sporazumevanje z ljudmi iz drugih kulturnih in jezikovnih okolij.

III. Raznolikost pristopov

Pouk tujega jezika izhaja iz načel komunikacijskega pristopa, ki udeleženca opremlja s sporazumevalnimi zmožnostmi za smiselno rabo jezika v raznolikih avtentičnih situacijah in podpira učenje učenja. Najpomembnejše značilnosti komunikacijskega pristopa so:

- » razvoj vseh sporazumevalnih zmožnosti, ne zgolj slovnice in poznavanja besedišča,
- » osredotočenost na vsebino in ne samo na jezikovno obliko,
- » poudarek na tekočnosti, napake so sestavni del učnega procesa,
- » spodbujanje celostnega učenja jezika s poudarkom na raziskovanju in aktivnem sodelovanju v avtentičnih in za udeleženca smiselnih situacijah,

- » na udeleženca in učenje osredinjen pouk, ki izhaja iz znanja in izkušenj udeleženca ter sledi njegovim potrebam in interesom,
- » vloga učitelja kot spodbujevalca in usmerjevalca učnega procesa.

Pri pouku tujih jezikov je smiselno uporabiti kombinacijo različnih pristopov in metod, vendar je pri tem nujno upoštevati potrebe in izkušnje udeležencev, cilje pouka ter druge dejavnike. Poučevanje tujega jezika naj bo predvsem **osmišljeno** in **kontekstualizirano**, posnema naj **avtentično rabo jezika** in ima jasen komunikacijski namen. Med različnimi pristopi velja izpostaviti CLIL (ang. *Content and Language Integrated Learning*), ki predpostavlja vsebinsko in jezikovno integriran pouk, pri katerem poučevanje tujega jezika povezujemo z vsebino drugih predmetov. Zaradi vse večje razdrobljenosti vsebin je povezovanje predmetov način, kako udeležence najbolj učinkovito pripraviti na večplastnost življenja, ki od njih pričakuje sposobnost povezovanja idej in učinkovitega reševanja problemov. Tak način poučevanja sloni na analitičnem, sintetičnem in kritičnem mišljenju. Omogoča bolj avtentičen učni proces, terja intenzivnejše in globlje povezave med disciplinami oz. šolskimi predmeti ter tako vzgaja razgledanega posameznika, sposobnega razumeti različne poglede. Na ta način udeležence spodbujamo k samostojnosti, prevzemanju odgovornosti za učenje in razvijanju samoregulacije, ki jih opremi s spretnostmi za načrtovanje, spremljanje in nadzor nad lastnim učenjem. Z vnašanjem elementov medkulturnosti in večjezičnosti pa razvijamo razumevanje in medsebojno spoštovanje različnih kultur, običajev in vrednot ter udeležence spodbujamo k razmišljanju o lastni kulturi in kulturnih razlikah.

Pri vsem tem je ključno ustrezno načrtovanje pouka, ki poleg izvedbe vključuje tudi sprotno spremljanje napredka udeleženca, (samo)refleksijo dosežkov in napredka ter preverjanje in ocenjevanje znanja. Učitelj načrtuje tudi rabo ustreznih podpornih strategij, diferenciranih dejavnosti in gradiv, ki podpirajo doseganje jasno načrtovanih jezikovnih in drugih ciljev. Pri tem je poudarek na ravnovesju med tekočnostjo, jezikovno pravilnostjo in ustreznostjo. Učitelj kot razmišljujoči praktik svoje delo ves čas evalvira in posledično po potrebi ustrezno spreminja, posodablja in izboljšuje.

Pri na udeleženca in učenje osredinjenem pouku učitelj udeležencem predstavi čim več različnih učnih strategij, s katerimi se lahko samostojno in učinkoviteje učijo tuji jezik pri pouku, jih uporabljajo pri materinščini in drugih šolskih predmetih ter tudi v izvenšolskih okoljih. Poznavanje in izbira učnih strategij udeležencem pomaga razumeti učne cilje in načine njihovega doseganja, optimizira organizacijo in čas učenja.

Vključevanje učnih strategij naj bo načrtno integrirano v pouk. Učitelj naj udeležencem razloži njihovo vlogo, vendar mora razlaga strategij izhajati iz konkretnih nalog oz. iz konteksta. Strategije naj bodo raznolike in naj spodbujajo različne miselne procese. Če učitelj spodbuja in vključuje npr. jezikovne strategije, ki vključujejo zahtevnejše miselne procese, kot so parafraziranje, primerjanje, povzemanje, klešččenje, iskanje ključnih informacij, navajanje primerov, sodelovanje v interakciji ipd., in se ne osredotoča le na mehanske spominske strategije, bo to vplivalo na udeleženčevo učenje.

Poleg neposrednih strategij (spominske, kognitivne, komunikacijske ali kompenzacijske) mora učitelj vključevati tudi posredne strategije (metakognitivne, čustvene, družabne), s katerimi se načrtuje in vrednoti učenje, uravnava čustva, motivacijo in odnos do učenja ter išče stike za večjo izpostavljenost in interakcijo v tujem jeziku. Ključni cilj razvijanja učnih strategij je avtonomnost udeleženca.

IV. Dejavniki, ki vplivajo na učenje in dosežke pri tujem jeziku

Med najpomembnejše dejavnike, ki vplivajo na učenje in dosežke pri tujem jeziku, uvrščamo motivacijo za učenje tujega jezika, ki pa je tesno povezana s stališči do tujega jezika. Ta so razmeroma trajna in pozitivno ali negativno vplivajo na udeleženčevo dojetje jezika in učenja ter se v času šolanja lahko spreminjajo. Zato je smiselno, da učitelji poznajo dejavnike in razloge, ki vplivajo na oblikovanje stališč udeležencev, kot npr. vloga družine, okolja, učiteljev, vrednot, medijev. Poznajo pa tudi načine za spodbujanje pozitivnih stališč oz. preseganje negativnih v povezavi z doseganjem ciljev pouka.

Motivacija vključuje razloge za učenje tujega jezika in obsega vse, kar daje pobude za učenje, usmerja učenje in določa njegovo intenzivnost, trajanje in kakovost. Udeležence lahko poganja integrativna motivacija, tj. globoko osebno zanimanje za predmet učenja, poistovetenje s kulturo, iz katere jezik prihaja, ali instrumentalna motivacija, ki se nanaša na praktične razloge za učenje jezika, kot so pohvala, dobra ocena, uporabnost jezika izven šole ter za nadaljnje izobraževanje in poklic. Če učitelj razume, kaj posameznega udeleženca motivira, lahko uporabi učinkovite strategije za spodbujanje motivacije za učenje tujega jezika (jasni učni cilji, dinamična struktura učne ure, raznolike dejavnosti, kontekstualiziran pouk, različni učni pristopi in dejavnosti, sodelovalno učenje, vloga aktivnega udeleženca v učnem procesu kot soustvarjalca pouka, zavedanje lastnega učenja, refleksija o izkazanem in usvojenem jezikovnem znanju ipd.).

Na motivacijo in stališča udeleženca vplivajo:

- » predstava o sebi kot kompetentnem uporabniku jezika,
- » izkušnje z učenjem jezika,
- » učni pristopi in metode,
- » družbeno okolje, v katerem se jeziki poučujejo, in družbena vloga (status) določenega jezika v tem okolju,
- » starost in spol, raven obvladovanja jezika, jezikovna učljivost, osebnostne lastnosti, čas začetka učenja tujega jezika idr.

Udeleženci bodo bolj motivirani, če bo pouk tujega jezika osmišljen, bo v miselni izziv in bo od njih zahteval razmišljanje tudi na višjih taksonomskih ravneh. Učitelj in udeleženec prispevata k pozitivnemu učnemu okolju in prav v tem obojestranskem prizadevanju nastaja motivacija.

V. Diferenciacija in individualizacija

Udeleženci vstopajo v jezikovno učilnico z različnim jezikovnim in kulturnim ozadjem, različnimi zmožnostmi in spretnostmi, različnimi pristopi k učenju ter različnimi stališči in motivacijo za

učenje tujega jezika. Nujno je torej poskrbeti za kakovostni proces izobraževanja udeležencev z raznolikimi možnostmi in potrebami, hkrati pa je treba zagotavljati ustrezno socialno klimo. Če želimo, da udeleženci kar najbolj napredujejo, je treba učni proces ustrezno prilagajati.

Pojem učne diferenciacije se pogosto povezuje z učno individualizacijo. Pri učni diferenciaciji gre predvsem za organizacijo pouka, s katero učitelj prilagaja poučevanje potrebam in možnostim posameznih udeležencev, učna individualizacija pa je predvsem didaktično načelo, ki predpostavlja upoštevanje značilnosti in možnosti udeležencev, da je lahko vsakemu omogočen optimalni razvoj na vseh področjih. V procesu individualizacije je smiselno najprej prepoznati raznolike značilnosti udeležencev, nato pa jim omogočiti, da sledijo osebnim zanimanjem in svojim močnim področjem.

Z izvajanjem načel diferenciranega poučevanja se učitelji lahko sistematično in dosledno odzivajo na razlike med udeleženci, pri tem pa zasledujejo uresničevanje vsebin učnega načrta. Pri diferenciaciji gre za na udeleženca osredinjeno poučevanje, saj temelji na predpostavki, da vsi udeleženci ne doživljajo učenja na enak način. Učitelj mora poznati njihove prednosti in slabosti, učne strategije, učne stile, motivacijo za učenje jezika ipd.

Pouk diferenciramo in/ali individualiziramo na različne načine:

- » s prilagajanjem vsebine: npr. branje besedil na različnih ravneh zahtevnosti ali z dodatno podporo v obliki vizualnih pripomočkov,
- » s prilagajanjem procesa: npr. samostojno delo, delo v parih, skupinsko delo,
- » s prilagajanjem izdelkov: npr. predstavitev znanja lahko poteka v ustni ali pisni obliki,
- » s prilagajanjem učnega okolja, za katero je značilna pozitivna razredna klima, ki temelji na učinkoviti razredni komunikaciji v tujem jeziku, in v katerem je vseskozi na voljo podpora v obliki dostopa do virov in drugih gradiv.

Učitelj pri načrtovanju upošteva vse dele učnega procesa in temu ustrezno prilagaja metode in oblike dela, ki bodo predvidevale aktivno vključevanje udeležencev. Bolj ko učitelji poznajo značilnosti udeležencev in razlike med njimi, bolje lahko prilagodijo pouk njihovim potrebam in možnostim.

Za poučevanje nemščine udeležencev s posebnimi potrebami predlagamo priročnik in učna gradiva, ki so bila pripravljena v okviru projekta *deutschinfo+* na povezavi <https://deutsch.info/teachers/lrs>. Gradiva so sicer namenjena učencem z disleksijo, a se je v evalvaciji izkazalo, da so tako gradiva kot priročnik zelo uporabna in olajšajo delo z osebami, ki imajo tudi druge vrste posebnih potreb. Gradiva in priročnik so prosto dostopni na spletni strani, raba v izobraževalne namene je zaželeno in pravno dovoljena.

VI. Varno in spodbudno učno okolje

Učitelj in izobraževalna ustanova si prizadevata, da s kulturo nenasilja in sodelovanja ustvarjata spodbudno in varno učno okolje, ki dopušča sprejemanje izzivov, izražanje osebnega mnenja ter iskanje alternativnih rešitev, kar pomembno pripomore k vzgoji udeleženca kot kritičnega

misleca. Če želimo, da udeleženci vstopajo v komunikacijo ter se neobremenjeno in sproščeno izražajo v tujem jeziku, je nujno zagotoviti okolje, ki napake pojmuje kot sestavni del učenja jezika. Tesnoba in strah pri učenju in rabi tujega jezika namreč delujeta zaviralno, saj negativno vplivata na spomin, kognitivne in komunikacijske zmožnosti. Po drugi strani spodbudno učno okolje pozitivno vpliva na samozavest za rabo tujega jezika, željo po vključevanju v dejavnosti pri pouku tujega jezika, odnos med udeležencem in učiteljem, ki temelji na zaupanju, ter pozitivna stališča do jezikov in kultur. Prav zato je ključen učitelj, ki izkazuje navdušenje nad jezikom in spodbuja udeležence k rabi ter skrbi za spoštljivo povratno informacijo. Nenazadnje, pomemben cilj pouka tujega jezika je zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja, ki upošteva različne materinščine in kulturna ozadja udeležencev.

VII. Sporazumevalne vsebine

Vloga vsebin pri učenju tujega jezika je ključna, saj omogoča učenje v kontekstu in uporabo jezika kot orodja za doseganje sporazumevalnega namena. Udeleženci lahko tuji jezik uporabljajo na avtentičen in smiseln način, kar jim omogoča, da spoznavajo svet okoli sebe in ob tem razvijajo sporazumevalne zmožnosti ter vrednote.

V pouk tujega jezika je smiselno vključevati čim bolj avtentična gradiva (npr. novice, članki, intervjuji, leposlovna dela) in multimodalne vire (npr. zvočne- in videoposnetke). Seznam priporočenih gradiv za pouk nemščine je v prilogi na povezavi (https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Dodatno_gradivo_in_povezave_%C5%A0ijanec_NEM_O%C5%A00.pdf).

Da bi udeleženci lahko razumeli ta gradiva, je pomembno, da učitelj uporablja podporne strategije. Te so lahko verbalne (npr. vodena vprašanja ali parafraziranje), postopkovne (npr. določeno sosledje dejavnosti) ali vključujejo uporabo različnih pripomočkov (npr. miselni vzorci, slovarji, spletni viri).

Splošne sporazumevalne vsebine so navedene v opredelitvi predmeta. Poleg teh so pri pouku nemščine pomembne tudi vsebine drugih predmetov ter vsebine, ki se navezujejo na skupne cilje (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost). Takšen način poučevanja vodi do celostne obravnave vsebin, saj spodbuja tudi miselne procese višjih taksonomskih ravni ter kritično mišljenje. Obravnava vsebine, kot je npr. trajnostni razvoj, spodbuja udeležence k razmišljanju o etičnih načelih (pravičnosti, enakopravnosti in sočutju) ter izražanju stališč v tujem jeziku, kar vodi v poglobljeno razumevanje jezika in celosten razvoj sporazumevalnih zmožnosti.

VIII. Umeščenost skupnih ciljev pri predmetu nemščina

Skupni cilji predstavljajo znanja, veščine in zmožnosti, ki so temeljna za uspešno delovanje posameznika v kompleksnih in hitro spreminjajočih se okoliščinah. Uresničujejo se s predmetnimi učnimi cilji, učnimi vsebinami ali pristopi k poučevanju. Skupni cilji so umeščeni v predmetnih ciljih, sporazumevalnih vsebinah ter specialnodidaktičnih priporočilih. Znotraj posamezne teme ali skupine ciljev je podrobneje razložena njihova umestitev v pouk.

Zaradi narave predmeta je v predmetne cilje največ skupnih ciljev umeščenih s področja jezik, državljanstvo, kultura in umetnost. Ti vključeni skupni cilji poudarjajo pomen jezikovnih znanj, branja vseh vrst besedil ter bralne pismenosti, saj je jezik ključno orodje za posredovanje, iskanje in sprejemanje informacij.

Umeščenost skupnih ciljev v predmetne cilje je predstavljena v spodnjih preglednicah.

Skupne cilje s področja **jezik, državljanstvo, kultura in umetnost** kot del predmetnih ciljev razvijamo pri vseh temah v učnem načrtu.

Tema	Področje: jezik, državljanstvo, kultura in umetnost
	Udeleženec:
Sprejemanje	razvija zmožnost bralnega razumevanja z branjem raznolikih besedil (tiskanih in digitalnih) z znanimi vsebinami (1.1.4.1); z rednim branjem raznolikih gradiv nadgrajuje in uporablja bralne strategije za razumevanje, analiziranje in vrednotenje besedil (1.1.4.1); <i>razvija zmožnost bralnega razumevanja krajših, avtentičnih umetnostnih besedil, ob tem prepoznava lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega in druge kulture</i> (1.3.1.1);
Tvorjenje	razvija zmožnost ustnega in pisnega izražanja v različnih besedilnih vrstah (1.1.1.1);
Interakcija	razvija zmožnost ustne interakcije in si prizadeva za nenasilno komunikacijo (1.1.5.1); razvija zmožnost pisne interakcije tako, da aktivno sodeluje v sinhroni in asinhroni pisni komunikaciji ter tvori različne vrste besedil. Pri tem si prizadeva za spoštljivo in nenasilno komunikacijo (1.1.5.1); nadgrajuje in uporablja interakcijske strategije. Po potrebi uporablja jezikovne vire v tiskani in digitalni obliki (slovar, črkovalnik, prevajalnik, digitalna jezikovna orodja) (1.1.3.1);
Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost	pri učenju nemščine kot tujega jezika uporablja znanje maternega, učnega in ostalih jezikov, primerja jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi (1.1.3.2); razvija zmožnost prožnega menjavanja jezikov iz svojega raznojezičnega repertoarja, kar mu olajša sporazumevanje v večjezičnem okolju. Pri učenju nemščine uporablja znanje maternega, učnega in ostalih jezikov; zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi (1.1.3.2); s spoznavanjem in primerjanjem lastne in tujih kultur vzpostavlja odnos do lastne kulture (1.3.1.1);
Sporazumevalne jezikovne zmožnosti	širi in pogloblja besedišče, s katerim izraža in uresničuje osnovne sporazumevalne potrebe. Pri spoznavanju besedišča si pomaga z vsem svojim jezikovnim repertoarjem, zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi (1.1.3.2); razvija slovnico pravilno sporazumevanje. Zaveda se podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi slovarjev, prevajalnikov in drugih jezikovnih pripomočkov (1.1.3.1); razvija pravopisno pravilno sporazumevanje. Zaveda se podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov in drugih jezikovnih pripomočkov (1.1.3.1); razvija zmožnost dejanske rabe jezika pri tvorjenju besedil. Pri tem uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, ter vse svoje obstoječe znanje jezikov (1.1.3.2).

Skupne cilje s področja **trajnostnega razvoja** razvijamo kot del predmetnih ciljev.

Tema	Področje: trajnostni razvoj
	Udeleženec:
Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost	s spoznavanjem in primerjanjem lastne in tujih kultur vzpostavlja odnos do lastne kulture. Spoznava vrednote kulturne raznolikosti v ožjem in širšem okolju ter pomen strpnosti in spoštovanja do ljudi iz različnih kulturnih skupnosti. Pri tem upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja (2.1.2.1).

Priporočamo, da učitelj v čim večji meri tudi sicer v poučevanje smiselno in postopoma vključuje posamezne skupne cilje trajnostnega razvoja, ki izhajajo iz Evropskega okvirja kompetenc za trajnostnost (GreenComp, 2022; dostopno na: <https://www.zrss.si/pdf/greencomp.pdf>).

Skupne cilje s področja **zdravja in dobrobiti** razvijamo kot del predmetnih ciljev.

Tema	Področje: zdravje in dobrobit
	Udeleženec:
Sprejemanje	pri sprejemanju govornih besedil razvija spretnosti aktivnega poslušanja (3.3.2.1);
Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost	spoznava vrednote kulturne raznolikosti v ožjem in širšem okolju ter pomen strpnosti in spoštovanja do ljudi iz različnih kulturnih skupnosti (3.3.1.2).

Vključena skupna cilja sodita v področje socialne dobrobiti. Poleg tega pa učitelj z vsebinami, metodami in oblikami dela uresničuje tudi cilje s področij duševne in telesne dobrobiti. Duševno dobrobit krepi pri pouku z dejavnostmi in strategijami, ki podpirajo samozavedanje ^{SC} (3.1.1.1), samouravnavanje in postavljanje ciljev ^{SC} (3.1.3.1). Telesno dobrobit pa spodbuja z vključevanjem gibanja v pouk ^{SC} (3.2.1.1), ^{SC} (3.2.1.4) ter ozaveščanjem o pomenu zdravja in zdravih navad ^{SC} (3.2.4.2).

Skupne cilje s področja **digitalne kompetentnosti** (gl. DigComp 2.2, Vuorikari, in drugi, 2023) razvijamo kot del predmetnih ciljev.

Tema	Področje: digitalna kompetentnost
	Udeleženec:
Tvorjenje	pri pripravi ustno in pisno tvorjenih besedil uporablja gradivo v digitalnem okolju, išče podatke, informacije in vsebine (4.1.1.1);
Interakcija	z uporabo preprostih digitalnih tehnologij razvija zmožnost spletne interakcije (4.2.1.1).

Za razvijanje digitalne kompetentnosti gl. tudi DigComp 2.2

<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/qdfrqan> (digitalna kompetenca 1.1),

<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/mawqrwf> (digitalna kompetenca 2.1) ter Smernice za uporabo digitalne tehnologije pri predmetu nemščina (Kač in drugi, 2021) na povezavi

<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/d5kq73o>.

Skupne cilje s področja **podjetnosti** razvijamo kot del predmetnih ciljev.

Tema	Področje: podjetnost
	Udeleženec:
Interakcija	sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami (5.3.4.1);
Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost	razvija zmožnost jezikovnega posredovanja pri sporazumevanju z različnimi posamezniki ali skupinami (5.3.4.1); morebitne spore rešuje na konstruktiven način (5.3.4.2).

Dejavnosti, ki udeležencem omogočajo razvoj podjetnostne kompetence, temeljijo na ustvarjanju priložnosti za reševanje življenjskih problemov, sodelovanje in ustvarjalno razmišljanje. Delo naj poteka v skupinah, v katerih si udeleženci razdelijo vloge in se učijo sodelovanja, komunikacije in mreženja. Udeleženec je v čim večji meri vključen v proces prepoznavanja problema, priprave nabora možnih rešitev, izbire najbolj optimalne rešitve na osnovi predhodno zastavljenih kriterijev ter njenega razvijanja. Pomembno je, da udeleženec načrtuje in upravlja različne vire (npr. materialne, finančne, zunanje osebe kot vir znanja). Učitelj naj spodbuja udeležence, da se učijo na podlagi izkušenj, reflektirajo svoje odločitve in evalvirajo rezultate. S takšnim pristopom bodo udeleženci razvijali ustvarjalnost, odgovornost, prilagodljivost in sposobnost prenosa idej v prakso.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

SPREJEMANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Pri sprejemanju besedil udeleženec razvija zmožnosti sprejemanja, to je razumevanja ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva, bralnega razumevanja ter strategij sprejemanja.

Besedila so večinoma krajša, prilagojena ravni jezikovnega znanja udeleženca, lahko so tudi že daljša in bolj abstraktna, z vsebino, ki je udeležencu blizu in poznana, ter v standardnem nemškem jeziku. Za razumevanje besedil razvija in uporablja strategije sprejemanja, kot so uporaba ilustracij, oblikovanosti besedil, naslovov, podnaslovov, položaja v besedilu, sklepanje iz sobesedila ter raba jezikovnih opor (besedni koreni, predpone, obrazila, časovni in logični povezovalci).

Besedila in avdiovizualna gradiva, ki jih udeleženec sprejema (poslušša, bere, gleda), so lahko: pogovor, predstavitev, opis, objava, navodilo, (elektronsko) pismo, oglas, članek, (animirani) film oz. videoposnetek, pesem, strip, odlomek iz daljšega besedila.

Ob koncu izobraževalnega programa zna udeleženec pri sprejemanju besedil (krajših, lahko tudi daljših) ta razumeti globalno, iz njih izluščiti bistvo, poiskati določene informacije ter slediti dogajanju. Vsebina besedil je konkretna in udeležencem znana, izražena so tudi mnenja. Sposoben je uporabljati strategije sprejemanja, tako da npr. sklepa o pomenu neznanih besed s pomočjo jezikovnih opor (kot so časovni povezovalci, besedni koreni) ter avdiovizualnih signalov, pri prepoznavanju vrste besedil upošteva tipografske in oblikovne značilnosti besedila.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

»Razumevanje ustnega izražanja« nadomešča izraz »slušno razumevanje«. Do spremembe je prišlo zaradi prilagoditve izrazov, ki bi bili uporabni tudi za znakovne jezike in tako bolj vključujoči glede načina sporazumevanja. Izraz »ustni« v skupnosti gluhih in naglušnih vključuje namreč tudi kretanje (Svet Evrope, 2023, 19–20).

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Udeleženec razvija zmožnost sprejemanja raznolikih besedil in avdiovizualnega gradiva. Tudi uporaba nemškega jezika kot sredstva komunikacije prispeva k čim večjemu jezikovnemu vnosu v nemščini. Udeleženec z raznovrstnimi dejavnostmi pred sprejemanjem, med njim in po njem uporablja strategije sprejemanja ter analizira in vrednoti vsebino besedil (1.1.4.1). Udeleženec

pri razvijanju zmožnosti sprejemanja v nemščini uporablja in nadgrajuje znanje slovenščine (italijanščine ali madžarščine).

Strategije sprejemanja vključujejo prepoznavanje sporočilnih signalov in sklepanje s pomočjo:

- » oblikovanosti, naslovov, podnaslovov, položaja v besedilu,
- » sobesedila in okoliščin (udeleženec sklepa o pomenu neznane besede iz preprostega pribesedilnega konteksta),
- » jezikovnih opor, od številke do lastnih imen, od besednih korenov, predpon do obrazil, časovnih in logičnih povezovalcev,
- » avdiovizualnih opor (udeleženec sklepa o pomenu neznane besede, besednih zvez oziroma situacije na podlagi vidnega in slišnega v videoposnetku).

Pri izboru besedil za sprejemanje upoštevamo, da so besedila:

- » avtentična, s prilagoditvami glede na raven jezikovnega znanja udeleženca, njegovih izkušenj in zanimanj,
- » s konkretno, občasno tudi bolj abstraktno vsebino, ki je udeležencu blizu oziroma znana,
- » posredovana v standardnem nemškem jeziku in
- » s pogosto rabljenimi jezikovnimi strukturami, ki ne presegajo ravni B1.

RAZUMEVANJE USTNEGA IZRAŽANJA IN AVDIOVIZUALNEGA GRADIVA

CILJI

Udeleženec:

O: razvija zmožnost razumevanja govornih besedil in avdiovizualnega gradiva z znanimi vsebinami,

O: nadgrajuje in uporablja strategije razumevanja govornih besedil in avdiovizualnega gradiva. Pri sprejemanju govornih besedil razvija spretnosti aktivnega poslušanja.

SC (3.3.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Udeleženec:

- » izlušči glavno misel besedila in nekaj glavnih poudarkov v govornih besedilih z znano vsebino;
- » razume nekatere podatke v besedilu z znanim besediščem;
- » razume podatke in podrobnosti v besedilu z obravnavano vsebino;
- » prepozna stališča in namen govorcev;
- » prepozna jasno izražena dejstva in mnenja govorcev.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Udeleženec sprejema in procesira različno zahtevna govorna besedila. Ta so avtentična ali delno prilagojena, jasno strukturirana, v standardnem nemškem jeziku, z malo motenj ter po potrebi opremljena z nebesednimi oporami.

Udeleženec pri razumevanju besedil uporablja strategije za sprejemanje besedil. Pri tem si pomaga s sobesedilom, jezikovnimi in nejezikovnimi oporami ter aktivnim poslušanjem

 (3.3.2.1).

Za uspešno sprejemanje besedil in avdiovizualnega gradiva udeleženca usmerjamo z dejavnostmi pred in med sprejemanjem ter po njem.

Dejavnosti pred sprejemanjem:

- » aktiviranje poznavanja teme oz. vsebine besedila s pomočjo usmerjenega pogovora, izpolnjevanja preglednic, izdelave miselnih vzorcev, slikovnega gradiva ipd.,
- » predstavitev ključnih fraz in besed,
- » seznanitev z nalogo, ki je predvidena za reševanje med sprejemanjem.

Dejavnosti med sprejemanjem in po njem:

- » prepoznavanje besedila (vrsta, tema, kraj, čas, osebe...),
- » reševanje nalog z besednim ali nebesednim odzivom: vprašanja izbirnega, odprtega in alternativnega tipa, zapisovanje podatkov, prenašanje podatkov v preglednice, izpolnjevanje obrazcev, zapisovanje besed oziroma podatkov, opis poteka dogajanja, dopolnjevanje besedila, povezovanje posameznih delov besedila (dialoga, zgodbe, slike k besedilu), urejanje besedila glede na časovno zaporedje, kraj dogajanja.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Udeleženec razumevanje ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva izkaže z ustnim in pisnim odzivom, ki sta lahko besedna ali nebesedna. Odziv je lahko tudi v učnem jeziku, nato v nemščini. Pri udeleženčevem odzivu se ne preverja jezikovne pravilnosti, temveč ustreznost odziva, s čimer izkaže razumevanje.

Ustno preverjanje razumevanja lahko poteka v obliki kratkih odgovorov na vprašanja o besedilu, sodelovanja v pogovoru o besedilu ali v obliki obnove besedila. Pri pisnem preverjanju udeleženec rešuje naloge, ki zahtevajo nebesedni (npr. označevanje, razvrščanje, urejanje, povezovanje) ali besedni odziv (zapisovanje posameznega podatka/besede ali kratkega odgovora, dopolnjevanje z besedami iz nabora, odgovori na odprta vprašanja o besedilu).

Primeri izdelkov in dejavnosti za izkazovanje razumevanja besedil in avdiovizualnega gradiva:

- » raznolika pisna besedila (zapis obnove ali povzetka, izpisani ključni podatki iz besedila, odgovori na vprašanja ipd.),
- » avdio- in videoposnetki govora (govorne predstavitve, govorni nastop),
- » uprizarjanje besedil v obliki igre vlog,
- » poustvarjalna besedila (intervju z osebo iz sprejetega besedila, nadaljevanje zgodbe, predstavitev oseb itd.),
- » izdelki, ki so nastali na osnovi govorjenih navodil (priprava jedi po receptu, priprava skice ali načrta),
- » prikaz z uporabo grafičnih organizatorjev (miselni vzorec, časovni trak ipd.).

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev za preverjanje razumevanja ustnega izražanja in avdiovizualnega gradiva upoštevamo:

- » prepoznavanje vrste besedila oz. avdiovizualnega gradiva,
- » razumevanje glavne misli in glavnih poudarkov besedila,
- » razumevanje specifičnih informacij,
- » prepoznavanje mnenj in stališč,
- » prepoznavanje časovnega zaporedja dogodkov,
- » zmožnost uporabe strategij sprejemanja.

BRALNO RAZUMEVANJE

CILJI

Udeleženec:

O: razvija zmožnost bralnega razumevanja z rednim branjem raznolikih besedil (tiskanih in digitalnih) z znanimi vsebinami,

SC (1.1.1.1)

O: nadgrajuje in uporablja bralne strategije za razumevanje, analiziranje in vrednotenje besedil,

SC (1.1.4.1)

I: razvija zmožnost bralnega razumevanja krajših, avtentičnih umetnostnih besedil, ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega in druge kulture.

SC (1.3.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Udeleženec:

- » razbere bistvo in glavne poudarke besedila z znanimi vsakdanjimi vsebinami;
- » poišče nekatere splošne informacije in specifične podatke;
- » najde izbrane podatke ter nekatere podrobnosti v besedilu z znano vsebino;
- » prepozna časovno zaporedje dogodkov v besedilu;
- » razume vsebino besedil, v katerih so izražena mnenja.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Besedila, s katerimi udeleženec razvija zmožnost bralnega razumevanja, so lahko **tiskana** in **digitalna**. Pri branju tiskanih besedil je udeleženec bolj osredotočen na samo branje in razvija spretnost natančnega branja. Pri branju digitalnih besedil pa razvija zmožnost branja s povezavami do drugih vsebin ter izkoristi možnosti prilagoditve besedila za bolj učinkovito branje.

Z branjem, analiziranjem in vrednotenjem besedil, tudi krajših avtentičnih umetnostnih besedil, v nemščini razvija **bralno kulturo** in uresničuje skupni cilj s področja jezika **SC** (1.1.4.1) .

Ob branju umetnostnih besedil poleg bogatenja besedišča spozna posebnosti nemške in drugih kultur ter razume njihovo drugačnost. Na ta način uresničuje skupni cilj s področja kulture in umetnosti **SC** (1.3.1.1).

Udeleženec nadgrajuje osnovne **bralne strategije** (natančno in iskalno/linearno branje, preletavanje, preskakovanje, sklepanje iz sobesedila, iskanje razlag neznanih besed) ter sistematično nadgrajuje zmožnost bralnega razumevanja. Bralne strategije v učnem procesu obsegajo strategije pred branjem (aktiviranje predznanja, določitev namena branja, spoznavanje zgradbe besedila, napovedovanje vsebine, vprašanja in odgovore), strategije med branjem (dopolnjevanje manjkajočih podatkov, določanje zaporedja dogajanja v besedilu, označevanje novih, še neznanih informacij, označevanje in zapisovanje bistvenih informacij) in strategije po branju (odgovarjanje na lastna in učiteljeva vprašanja, iskanje in določanje bistvenih informacij in podrobnosti, povzemanje vsebine).

Pri branju udeleženec uporablja različne bralne strategije glede na namen branja in vrsto besedila:

- » preleti besedilo in ga uvrsti glede na namen in uporabnost, pri tem si pomaga z oblikovanostjo besedila, naslovi, podnaslovi, slikovnim gradivom,
- » prebere posamezne sklope besed in jih združuje v smiselne celote,
- » prebere besedilo, da izlušči okvirno vsebino,
- » prebere besedilo, da razume podrobnosti (specifične informacije),
- » natančneje prebere dele besedila, da poišče podrobne podatke in izraze (splošne in strokovne v povezavi z drugimi predmeti),
- » iz sobesedila sklepa o pomenu nekaterih neznanih besed, pri tem si pomaga z jezikovnimi oporami, kot so besedni koreni, časovni in logični povezovalci.

Dejavnosti za razvijanje bralnega razumevanja

Dejavnosti pred branjem:

- » aktiviranje poznavanja in zanimanja za temo oz. vsebino besedila s pomočjo usmerjenega pogovora o besedilu,
- » ugibanje o vsebini besedila s pomočjo slikovnega gradiva, ključnih besed.

Dejavnosti med branjem in po njem:

- » prepoznavanje besedilne vrste in teme,
- » luščenje pomena besedila iz sobesedila na podlagi sestave besed, splošnega znanja ali slik (dedukcija),
- » odgovarjanje na vprašanja alternativnega tipa (pravilno/napačno) in na odprta vprašanja, ki udeleženca usmerjajo k prepoznavanju sporočila, ga vodijo k sklepanju, razvijajo njegovo jezikovno znanje in bogatijo njegove izkušnje,
- » povezovanje slikovnega gradiva in delov besedila v celoto,
- » urejanje odstavkov ali povedi v logičnem zaporedju, sestavin dialoga po vlogah,

- » dopolnjevanje besedila (razvijanje naslova v popolno poved, dopolnjevanje povedi, vstavljanje manjkajočih izrazov v povedi ali manjkajočih povedi v besedilo),
- » zapisovanje opornih točk: vpisovanje informacij v preglednico, izpisovanje ključnih besed, povedi, ugotavljanje odnosov in mnenj oseb ter različnih načinov njihovega izražanja,
- » razumevanje navodil (recept, opis poti, opis postopka),
- » obnavljanje besedila,
- » povzemanje glavnih poudarkov besedila,
- » izražanje mnenja o besedilu,
- » spreminjanje vrste besedila (opis v dialog, intervju v igro vlog),
- » spreminjanje pripovednega časa (npr. iz preteklika v sedanjik), slovnične osebe (npr. iz 3. v 1. osebo ednine).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Udeleženec bralno razumevanje pisnih besedil izkaže z ustnim ali pisnim odzivom v nemščini ali na druge načine. Pri odzivu se ne ocenjuje jezikovne pravilnosti, temveč ustreznost odziva, s čimer izkaže razumevanje.

Primeri izdelkov in dejavnosti za izkazovanje bralnega razumevanja:

- » raznolika pisna besedila (zapis obnove ali povzetka, izpisani ključni podatki iz besedila, odgovori na vprašanja ipd.) ali ustna besedila (posredovana v živo ali kot zvočni posnetek oz. videoposnetek – glavni poudarki in bistvo besedila, specifične informacije),
- » poustvarjalna besedila (intervju z osebo iz prebranega besedila, nadaljevanje zgodbe, predstavitev oseb, dramatizacija itd.),
- » izdelki, ki so nastali na osnovi prebranih navodil (priprava jedi po receptu, priprava skice ali načrta),
- » ustvarjalni izdelki, ki so nastali na podlagi prebranega besedila, kot npr. kviz o vsebini besedila, slovarček, strip, plakat, prospekt, oglas, knjižica z obnovo besedila, križanka, intervju z osebami v besedilu, predstavitev posameznih delov besedila s pantomimo, izdelava tiralice za like iz besedila, besedilo iz druge perspektive (druge osebe, drugi čas ali kraj), zvočna uprizoritev besedila, slikovni kolaž,
- » reševanje nalog (naloge povezovanja, razvrščanja, dopolnjevanja, vstavljanja, opisovanja ipd.),
- » prikaz z uporabo grafičnih organizatorjev (miselni vzorec, časovni trak ipd.),
- » pretvorba besedila v drugo obliko (npr. menjava perspektiv, govorcev) ali v drugo besedilno vrsto (npr. pripoved v dialog).

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev za preverjanje bralnega razumevanja upoštevamo:

- » prepoznavanje vrste besedila,
- » razumevanje bistva in glavnih poudarkov besedila,
- » razumevanje splošnih in specifičnih informacij,
- » prepoznavanje mnenj in stališč,
- » zmožnost uporabe strategij sprejemanja.

TVORJENJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Pri tvorjenju udeleženec razvija zmožnosti ustnega in pisnega izražanja ter uporablja in razvija strategije tvorjenja.

Udeleženec tvori besedila s pomočjo vzorčnih besedil o obravnavani tematiki s konkretno in abstraktno vsebino, kot so opis doživetja, dogodka ali potovanja, novica, oglas, navodilo, povzetek, obnova, pisni sestavek z znano vsebino, preprosta zgodba, uradni dopis, ustvarjalno besedilo. Pri tvorjenju opisuje, predstavlja, sporoča, pripoveduje, povzema, razlaga, primerja.

Ob koncu izobraževalnega programa zna udeleženec ustno in pisno tvoriti raznovrstna povezana besedila z znanimi vsebinami, v katerih opisuje, predstavlja in povzema različne vsebine ter izraža lastno mnenje. Besedila so večinoma razumljiva z zadostnim obsegom besedišča, strukturirana in koherentna. Udeleženec uporablja strategije tvorjenja. Pri ustnem izražanju si v primeru nesporazuma ali zaradi omejenega besedišča pomaga z opisovanjem, gestami in/ali popravljanjem napak. Pri pisnem izražanju zna narediti načrt pisnega izdelka, poiskati in popraviti osnovne jezikovne napake.

USTNO IZRAŽANJE

CILJI

Udeleženec:

O: razvija zmožnost ustnega izražanja v različnih besedilnih vrstah,

SC (1.1.1.1)

O: nadgrajuje in uporablja strategije ustnega izražanja. Pri pripravi ustno tvorjenih besedil lahko uporablja gradivo v digitalnem okolju, išče podatke, informacije in vsebine.

SC (4.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Udeleženec:

- » ustno predstavi različne znane vsebine;
- » ustno tvori različne besedilne vrste;

- » opiše svoje vtise, občutja, izkušnje;
- » izrazi svoje mnenje o določeni znani vsebini;
- » povzame vsebine obravnavanih tem.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Udeleženec naj ima med poukom čim več priložnosti za govorjenje v nemščini. Dejavnosti za razvijanje ustnega izražanja naj bodo raznolike in prilagojene jezikovnemu znanju, izkušnjam in potrebam udeleženca.

Ustno izražanje običajno temelji na vzorčnih besedilih. Besedila so krajša, tudi že daljša, jasno strukturirana ter podprta z vizualnimi ali besednimi oporami. Tvorjena besedila so različnih besedilnih vrst (opisovalna, razlagalna in pripovedna).

Ustno izražanje vključuje:

- » tvorjenje navodil ali napotkov (npr. kako priti od kraja A do kraja B) ob jasno podanih iztočnicah,
- » poimenovanje, opisovanje in primerjanje stvari, oseb, dejanj, lastnosti, okoliščin itn.,
- » povzemanje,
- » pojasnjevanje (preglednic, grafikonov itn.),
- » izražanje mnenja,
- » predstavljanje.

Pri pripravi ustnih besedil si udeleženec pomaga z uporabo digitalnih virov in tako razvija lastno digitalno kompetentnost. Za lažje načrtovanje dejavnosti za razvoj digitalne kompetence brskanja, iskanja in filtriranja podatkov, informacij in vsebin gl. DigComp 2.2, kjer so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetenco 1.1

(<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/qdfrqn>) (4.1.1.1).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Udeleženec znanje ustnega izražanja izkazuje s pomočjo vzorčnih govorjenih besedil, kasneje samostojno in na različne načine: npr. s krajšim ali daljšim monološkim govorom (predstavitve, govorni nastopi, lastni videoposnetki, opisovanje slikovnih iztočnic, predstavitev lastnega mnenja). Tema mora biti znana in povezana z vsakdanjim življenjem. Pri ustnem izražanju udeleženec uporablja konkretno, v vsakodnevnih okoliščinah pogosto rabljeno besedišče. Pri tem uporablja dokaj širok nabor besedišča in slovničnih struktur. Pripravljeni govor pa je večinoma tekoč.

Udeleženec spoznava in uporablja strategije za ustno izražanje: v primeru nesporazuma ali zaradi omejenega besedišča si pomaga z opisovanjem, gestami in/ali (samo)popravljanjem napak.

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju ustnega izražanja upoštevamo:

- » vsebino in sporočilnost (vsebinsko ustreznost in ustreznost glede na sporočilni namen),
- » besedišče (obseg, raznolikost in ustreznost rabe besedišča, ustvarjalnost in iznajdljivost v novih situacijah),
- » izgovarjavo (izgovarjanje glasov, besedni in stavčni poudarek, intonacijo, ritem, hitrost govora, naglaševanje, razumljivost za poslušalce),
- » jezikovno pravilnost (slovnično pravilnost in zgradbo stavka),
- » tekočnost.

Pri izdelavi opisnih kriterijev glejte standarde znanja za vrednotenje jezikovne zmožnosti ter pragmatične in sociolingvistične zmožnosti.

PISNO IZRAŽANJE

CILJI

Udeleženec:

O: razvija zmožnost pisnega izražanja v različnih besedilnih vrstah,

SC (1.1.1.1)

O: nadgrajuje in uporablja strategije pisnega izražanja. Pri pripravi pisno tvorjenih besedil lahko uporablja gradivo v digitalnem okolju, išče in analizira podatke, informacije in vsebine.

SC (4.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Udeleženec:

- » piše krajša besedila z različnimi znanimi, večinoma konkretnimi vsebinami;
- » upošteva značilnosti izbranih besedilnih vrst;
- » piše besedila z večinoma konkretno in občasno abstraktno vsebino;
- » izrazi svoje mnenje, opiše svoja doživetja, izrazi čustva in odzive.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Udeleženec razvija zmožnosti pisnega izražanja z opazovanjem in preučevanjem značilnosti pisnih besedil, ki jih bere. Nadgrajuje zmožnost pisanja ter tvori krajša in tudi že daljša besedila. Uporablja strategije za pisno izražanje: zna narediti načrt pisnega izdelka, poiskati in popraviti osnovne jezikovne napake.

Pri razvijanju pisnega tvorjenja udeleženec med drugim pogloblja tudi sporazumevalne jezikovne zmožnosti, ki vključujejo jezikovno, pragmatično in sociolingvistično zmožnost.

Pri razvijanju pisnega tvorjenja se lahko uporabi različna pristopa, in sicer pisanje, osredotočeno na izdelek ali pa na proces.

Dejavnosti **pred pisanjem** pomagajo udeležencu povezati njegovo predznanje z novimi informacijami, ki jih bo uporabil pri pisanju. Namenjene so tudi motiviranju, uvajanju ključnega besedišča in konceptov ter razvijanju razumevanja o zahtevah naloge. Predlagane dejavnosti so namenjene zbiranju in urejanju/razvrščanju idej in zamisli (npr. napoved besedilne vrste in ugotavljanje njenih značilnosti, usmerjeni pogovor o vsebini, opazovanje postopkov, oseb, stvari in ustvarjanje zapiskov, uporaba slikovnega gradiva, zastavljanje vprašanj, zbiranje ključnih idej in besed, miselni vzorci).

Dejavnosti **med pisanjem** so usmerjene v podporo udeležencu pri oblikovanju in organizaciji pisnega besedila. Udeleženec v prvem koraku napiše osnutek besedila, ob tem si pomaga z zapiski, iztočnicami ter informacijami iz besednih in/ali grafičnih virov. Že v tej fazi udeleženec upošteva besedilno vrsto in namen tvorjenja (npr. posredovati informacije, opisati, opozoriti) ter predvidene naslovnike oz. bralce (npr. člani ožje/širše skupnosti, neznani bralci). Tvori čim bolj pravilne povedi in jih povezuje v besedilo (glej sporazumevalne jezikovne zmožnosti).

Dejavnosti **po pisanju** so namenjene preverjanju in izboljševanju napisanega besedila. Udeleženec se osredotoči na vsebino (urejanje in dopolnjevanje vsebine, vodenje refleksije o procesu pisanja) in tudi na zgradbo ter slog, jezikovno ustreznost in pravilnost (slovnica, besedišče, pravopis) v skladu z namenom sporočanja.

Udeleženec lahko tvori pisna besedila v dvojicah in/ali skupinah ter podaja povratno informacijo na pisno besedilo ali izdelek soudeleženca.

Pri pripravi pisnih besedil si udeleženec pomaga z uporabo digitalnih virov in tako razvija lastno digitalno kompetentnost. Za lažje načrtovanje dejavnosti za razvoj digitalne kompetence brskanja, iskanja in filtriranja podatkov, informacij in vsebin gl. DigComp 2.2, kjer so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetenco 1.1

(<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/qdfrrqn>) (4.1.1.1).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Udeleženec izkazuje zmožnost pisnega izražanja s pisanjem različnih besedilnih vrst, najprej s pisnimi predlogami, kasneje samostojno. Vsebina besedil je večinoma konkretna ter občasno abstraktna. Pisno tvorjena besedila so lahko opis doživetja, dogodka, potovanja, novica, oglas, navodilo, povzetek, obnova, pisni sestavek z znano vsebino, preprosta zgodba, uradni dopis, ustvarjalno besedilo.

Za primere nalog pisnega izražanja gl. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/p6y54ew>.

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju pisnega izražanja upoštevamo naslednje kriterije:

- » vsebina in sporočilnost (vsebinska ustreznost glede na dano nalogo, jasnost namena besedila oz. sporočila),
- » besedišče (obseg, raznolikost in ustrezna raba besedišča, ustvarjalnost in iznajdljivost v novih situacijah),
- » kohezivnost (smiselno povezovanje stavkov v enostaven opis, zgodbo),
- » pravopis (razmeroma pravilno zapiše kratke stavke z vsakdanjimi vsebinami),
- » jezikovna pravilnost (slovnične in stavčne strukture).

Pri izdelavi opisnih kriterijev glejte standarde znanja za vrednotenje jezikovne zmožnosti ter pragmatične in sociolingvistične zmožnosti.

INTERAKCIJA

OBVEZNO

OPIS TEME

Pri interakciji udeleženec razvija zmožnost neposrednega sporazumevanja z eno ali več osebami – ustno, pisno ali prek spleta. Pri tem razvija in uporablja interakcijske strategije, kot so prevzemanje vloge govorca (menjava vlog), sodelovanje v pogovoru ter preverjanje razumevanja.

Udeleženec ustno, pisno in spletno izmenja informacije s sogovornikom oz. sogovorniki (kratki dialogi, pogovori o znanih temah, telefonski pogovori oz. videoklici), pridobiva storitve in dobrine (dialogi za naročanje, nakupovanje) ter si dopisuje z drugimi (npr. napiše SMS, voščilnico, e-sporočilo, prijavo, izpolni obrazec za zasebne ali uradne namene).

Ob koncu izobraževalnega programa se zna udeleženec sporazumevati v vsakodnevnih situacijah v ustni in/ali spletni izmenjavi informacij o znanih vsebinah in dejavnostih. Znajde se v družabnih pogovorih, pri čemer začne, vzdržuje in konča pogovor. Na sestankih v delovnem okolju lahko sledi pogovorom, v katere se vključuje s pomočjo sogovorcev, izmenjuje relevantne informacije in izraža svoje mnenje o praktičnih vprašanjih.

V okviru pisne in spletne interakcije se zna vključiti v družabno interakcijo, pri čemer izrazi, kako se počuti, kaj počne, kaj potrebuje, in se na komentarje odzove z zahvalo, opravičilom ali odgovori na vprašanja. Opraviiti zna preproste transakcije, kot je naročilo izdelkov, upoštevati preprosta navodila in s pomočjo spodbudnega sogovorca sodelovati pri skupnem opraviilu.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Pri interakciji imajo sporočilnost, vsebina in funkcijska ustreznost prednost pred jezikovno pravilnostjo, v večini situacij so dopustne napake in nejasnosti, če si lahko sogovorec pri razumevanju sporočila pomaga s kontekstom. Uspešna interakcija med drugim zahteva potrebo po preverjanju, ali je bilo sporočilo pravilno razumljeno, zmožnost preoblikovanja, da se olajša razumevanje in odpravijo nesporazumi ter zmožnost spoprijemanja s čustvenimi odzivi.

USTNA INTERAKCIJA

CILJI

Udeleženec:

O: razvija zmožnost ustne interakcije in si prizadeva za nenasilno komunikacijo,

SC (1.1.5.1)

O: nadgrajuje in uporablja interakcijske strategije ter pri tem sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami.

SC (5.3.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Udeleženec:

- » sodeluje v kratkih vodenih pogovorih o znanih temah;
- » v pogovoru postavlja vprašanja in odgovarja na vprašanja drugih;
- » sodeluje v družabnih in formalnih pogovorih o znanih temah;
- » v pogovoru izrazi osebno mnenje.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Ustna interakcija je prevladujoči del komunikacije pri pouku nemščine kot tujega jezika, zato se udeležencu omogoči razvijanje zmožnosti in veščin interakcije v različnih kontekstih. Udeleženca se spodbuja k spontanosti in tekočnosti komunikacije, četudi z omejenim besediščem. Sodeluje naj v čim bolj realnih situacijah (npr. simulacija dialogov, intervjuji, igra vlog, pogovor, debata), ki jih bo srečeval v resničnem življenju. Poudarek naj bo na funkcionalni rabi jezika. Aktivnosti naj prehajajo od preprostih do kompleksnejših. Priporoča se naloge, pri katerih morajo udeleženci skupaj doseči cilj (npr. dogovor o nakupu darila), kar spodbuja aktivno poslušanje in učinkovito izražanje. Učitelj naj spodbuja spontani govor in pozitiven odnos do popravljanja napak.

Udeležencem se ponudi strategije za menjavo vlog, ki vključujejo tehnike za začetek, vzdrževanje in končanje pogovora, tehnike poseganja v razpravo o znani temi, kako prevzeti vlogo govornika ter kako druge povabiti k razpravljanju. Pri tem se udeleženci učijo spoštljive in nenasilne komunikacije **SC** (1.1.5.1) ter sodelovanja z različnimi posamezniki **SC** (5.3.4.1).

Hkrati lahko učitelj uvaja v dejavnosti ustne interakcije kulturno specifične izraze, nebesedno komunikacijo in vljudnostne fraze, ki udeležencem omogočajo razvijanje medkulturne občutljivosti in naravnejšo komunikacijo.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Udeleženec izkazuje zmožnost ustne interakcije na različne načine: s simulacijo pogovora o različnih temah in v različnih situacijah (npr. pogovor o hobijih, potovanju, filmu, športni prireditvi, pri zdravniku, v trgovini, na recepciji), opravi pogovor v paru; s pomočjo kartic ali navodil z lističev pogovor poteka v živo, lahko je posnet – videoposnetek, pripravi in vodi intervju, opravi simulacijo telefonskega pogovora po navodilih (v živo ali zvočni/videoposnetek).

Pri vrednotenju ustne interakcije je pomembno, da ta poteka v čim bolj avtentičnih in naravnih okoliščinah, ki ne bodo spodbujale zgolj reprodukcije naučenih vsebin. Zato upoštevamo, da se v govoru pojavljajo tudi zatikanja, napake, ponovni začetki ipd. Značilnost kakovostnega sporazumevanja se odraža tudi v aktivnem spremljanju udeležencev v interakciji, vključno z nebesedno komunikacijo in ustreznim odzivom, npr. drugače pove, ponovi.

Govorne dejavnosti se dinamično spreminjajo in prehajajo iz enogovornih v večgovorne in obratno. Pri tem upoštevamo značilnosti naravne interakcije (npr. naravna zatikanja v pogovoru med udeležencem in učiteljem).

Večgovorne dejavnosti (sporazumevanje) so npr. dialog, intervju, pogovor, igra vlog, izmenjava informacij. Dejavnosti so lahko vezane na slikovne, grafične in druge opore, na besedilo, ki ga udeleženec sliši ali prebere v procesu preverjanja in ocenjevanja, na opazovanje in gledanje postopkov, posnetkov ali pa izhajajo iz trenutne situacije itd. Sogovorec je lahko učitelj, prednost pa imajo drugi udeleženci. Pri tem učitelj pazi, da sta sogovorca razmeroma enakovredna, da se ne prekine komunikacija, ali pa naj dialog podpre učitelj.

Udeleženec svoje znanje s področja ustne interakcije izkazuje na različne načine, pri čemer simulira pogovor o različnih vsebinah in v različnih situacijah, npr.:

- » opravi dvogovor z drugim udeležencem in/ali drugimi osebami (npr. s pomočjo kartic za igro dialoga). Vsebino dvogovora na kratko ustno predstavi;
- » s pomočjo urnika in/ali preglednice svojih aktivnosti se dogovori za vsakdanjo aktivnost (telefonski pogovor v dvojici);
- » opravi nakup in naroči hrano in pijačo (igra vlog).

Pogovor poteka v živo, lahko je tudi posnet v obliki zvočnega ali videoposnetka. Navodila so glede na jezikovno raven udeležencev različno zahtevna.

Učiteljeva povratna informacija naj bo osredotočena na spodbujanje sodelovanja v interakciji in tekočnosti, kasneje na pravilnosti in ustreznosti, pri čemer naj imajo udeleženci dovolj časa za refleksijo in izboljšave.

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju ustnih izdelkov udeležencev si lahko pomagamo z naslednjimi kriteriji:

- » vsebina in sporočilnost,
- » besedišče in jezik,
- » jezikovna pravilnost,
- » sodelovanje v ustni interakciji (menjava vlog),
- » izgovarjava,
- » tekočnost.

Pri izdelavi opisnih kriterijev glejte standarde znanja za vrednotenje jezikovne zmožnosti ter pragmatične in sociolingvistične zmožnosti.

PISNA INTERAKCIJA

CILJI

Udeleženec:

O: razvija zmožnost pisne interakcije, tako da aktivno sodeluje v sinhroni in asinhroni pisni komunikaciji ter tvori različne vrste besedil. Pri tem si prizadeva za spoštljivo in nenasilno komunikacijo,

SC (1.1.5.1)

O: nadgrajuje in uporablja interakcijske strategije. Po potrebi uporablja jezikovne vire v tiskani in digitalni obliki (slovar, črkovalnik, prevajalnik, digitalna jezikovna orodja).

SC (1.1.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Udeleženec:

» v pisni komunikaciji z drugimi izmenja neposredno uporabne informacije in na sporočila drugih tudi ustrezno odgovori, npr. preprosta osebna sporočila, e-poštna sporočila, obvestila, SMS-ji, pisma;

» v pisni komunikaciji z drugimi izmenja informacije in mnenja o konkretnih in abstraktnih temah, ki so mu blizu, npr. prošnja, podprta z omejenim številom podrobnosti, podroben opis doživetja ali dogodka.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Udeleženec izkaže svojo zmožnost pisne interakcije in uporabo interakcijskih strategij s pisnimi izdelki, ki temeljijo na danih vsebinskih iztočnicah v različnih oblikah interakcije. Naloge naj bodo osredotočene na smiselne avtentične situacije, s katerimi se bo udeleženec srečeval v resničnem življenju (npr. sporočila, e-poštna sporočila, obvestila, SMS-ji, pisma, vabila, pritožbe, odzivi na oglas). Pisna besedila upoštevajo spoštljivo in nenasilno komunikacijo **SC** (1.1.5.1) ter medkulturne vidike (pozdravi, nagovori, zaključki). Hkrati naj udeležencu omogočajo uporabo interakcijskih strategij, s katerimi npr. preverja razumevanje z dodatnimi vprašanji ali preverja ustreznost izbrane besede ali fraze s pomočjo jezikovnih pripomočkov, kot so dvojezični slovar, prevajalnik, orodja umetne inteligence.

Zmožnost pisne interakcije razvijamo postopoma. Sprva so to dejavnosti, s katerimi udeleženec dopolnjuje in tvori kratka in preprosta besedila na podlagi predlog, kasneje pa dejavnosti, ki pri tvorjenju besedil ponujajo vedno manj podpore. Vključuje različne dejavnosti, kot so pošiljanje in izmenjava sporočil, dopisovanje, izpolnjevanje obrazcev in pisno elektronsko sporazumevanje.

SC (1.1.3.1)

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Udeleženec interakcijo izkazuje na različne načine z upoštevanjem danih vsebinskih iztočnic.

Svoje znanje pisne interakcije udeleženec izkaže:

- » s pisanjem kratkih sporočil,
- » z dopisovanjem s prijateljem,
- » z uradnim pismom na podlagi danih vsebinskih iztočnic,
- » z izpolnjevanjem obrazca z osebnimi podatki,
- » s komentarjem oz. mnenjem o abstraktnih temah na objave drugih.

OPISNI KRITERIJI

Pri vrednotenju pisne interakcije se upoštevajo naslednji kriteriji:

- » vsebina in sporočilnost,
- » besedišče,
- » jezikovna pravilnost,
- » pravopis.

Pri izdelavi opisnih kriterijev glejte standarde znanja za vrednotenje jezikovne zmožnosti ter pragmatične in sociolingvistične zmožnosti.

SPLETNA INTERAKCIJA

CILJI

Udeleženec:

- 🟦: razvija zmožnost spletne interakcije z uporabo preprostih digitalnih tehnologij, **SC** (4.2.1.1)
- 🟦: razvija in uporablja preproste interakcijske strategije.

STANDARDI ZNANJA

Udeleženec:

ne pridobi ocene, saj standardi znanja pri spletni interakciji niso predvideni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Razvijanje spletne interakcije v tujem jeziku postaja vse pomembnejše zaradi globalne narave sodobne komunikacije. Za spletno interakcijo je značilno, da vedno poteka prek naprav in da v primerjavi z neposredno interakcijo obstaja večja verjetnost nesporazumov. Zato so za uspešno spletno interakcijo potrebni:

- » večja gostobesednost,
- » večkratno preverjanje razumevanja sporočila,
- » sposobnost preoblikovanja sporočila tako, da se olajša sporazumevanje in odpravijo nesporazumi,
- » sposobnost spoprijemanja s čustvenimi odzivi.

Primeri dejavnosti spletne interakcije:

Udeleženec:

- » pripravi in komentira kratke spletne prispevke, ki opisujejo vsakdanje stvari, družabne dejavnosti in občutke,
- » uporabi vnaprej in s spletnimi orodji pripravljena besedila, pri čemer ima na razpolago omejen izbor jezikovnih sredstev,
- » sodeluje v spletnih skupinskih izmenjavah,
- » sledi jasnim navodilom, ki zahtevajo preprosto pojasnjevanje ali razlaganje podrobnosti (ob vizualni in/ali slušni podpori) in jih sooblikuje za znane teme.

Interakcija na spletu udeležencem omogoča stik z avtentično uporabo jezika, vključno z idiomi, slengom in neformalnimi izrazi, ki so pogosto uporabljeni v digitalnih kontekstih.

Spletno interakcijo učitelj spodbuja z različnimi dejavnostmi, npr. udeleženec lahko sodeluje v družabni spletni izmenjavi (oblikuje voščilo na virtualni čestitki), oblikuje spletne prispevke in komentarje in si ob tem pomaga s spletnim prevajalnikom in drugimi viri.

Družabna omrežja in drugi viri omogočajo seznanjenost, sledenje, spremljanje aktualnih informacij ter njihov hiter pregled. Tako lahko pri pouku družabna omrežja uporabimo za pridobivanje povratnih informacij (med poukom in po njem); vprašanja, dileme, komentarje itd.

Besedilne vrste: komentar v forumih v izobraževalnih e-okoljih, spletne objave (npr. blog), elektronsko sporočilo (praktičnosporazumevalno/uradovavno).

Za načrtovanje dejavnosti za razvijanje digitalne kompetence komuniciranja in sodelovanja gl. DigComp 2.2 <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/mawqrwf>, kjer so opisi znanj, spretnosti in stališč za vključeno digitalno kompetenco 2.1.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Udeleženec zmožnost spletne interakcije in uporabo interakcijskih strategij izkazuje z uporabo digitalnih orodij in aplikacij, večinoma v obliki učnih simulacij v vsakodnevem spletnem okolju.

Načini izkazovanja znanja temeljijo na aktivnem sodelovanju udeležencev in ustvarjalni rabi jezika pri sodelovanju v različnih spletnih okoljih.

Primeri dejavnosti za izkazovanje zmožnosti spletne interakcije:

udeleženec:

- » objavi spletne pozdrave in voščila ter pri tem uporabi ustaljene izraze in emotikone;
- » objavi predstavitev sebe (npr. osebni podatki, načrti za prihodnost, dejavnosti v prostem času);
- » objavi kratke pozitivne ali negativne odzive (z ustaljenimi vzorci in preprostimi besedami) na spletne objave, z ustaljenimi izrazi za zahvalo in opravičilo se zna odzivati na nadaljnje komentarje, pri tem uporablja spletne prevajalnike in druge pripomočke;
- » naveže spletne stike z oddaljenimi osebami ter s pomočjo spletnega prevajalnika oblikuje preprosta sporočila in osebne spletne prispevke o sebi, svojem okolju, hobijih, zanimanjih;
- » sodeluje v preprosti družabni spletni izmenjavi (npr. oblikuje sporočilo na virtualni čestitki ob posebni priložnosti, deli novice in organizira/potrdi dogovor za sestanek);
- » opravi formalni pogovor na daljavo (npr. za priložnostno delo, nakup vstopnic za športno prireditev);

- » se pogovori s poznano osebo na daljavo o vsakdanjih aktivnostih in pri tem uporablja nekaj ustaljenih, naučenih jezikovnih izrazov.

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju kriterijev upoštevamo:

- » ustreznost vsebine glede na sporočilni namen,
- » sodelovanje v interakciji,
- » ustreznost in obseg besedišča, jezikovno pravilnost,
- » pravopisno pravilnost (pri pisni interakciji),
- » izgovarjavo (pri ustni interakciji).

Glejte tudi opisne kriterije za:

- » ustno interakcijo,
- » pisno interakcijo.

Pri spletni interakciji spremljamo le napredek udeležencev in je ne ocenjujemo.

POSREDOVANJE, RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema vsebuje tri skupine ciljev: posredovanje besedila, posredovanje pri sporazumevanju ter raznojezično in medkulturno zmožnost. Pri vseh treh udeleženec gradi mostove med jeziki, kulturami in ljudmi ter pomaga oblikovati ali prenesti pomen besedila, v okviru enega jezika ali iz enega jezika v drugega. Pri tem razvija zmožnost posredovanja vsebine besedila ali zmožnost posredovanja pri sporazumevanju ter upošteva sporazumevalne potrebe prejemnikov posredovane informacije. Udeleženec s posredovalnimi dejavnostmi spoznava in se uči uporabljati posredovalne strategije, npr. strategije za prilagajanje jezika ali za poenostavitev besedila.

Z učenjem nemščine udeleženec razvija raznojezično in medkulturno zmožnost, se sporazumeva v več jezikih, izraža naklonjenost, odprtost ter spoštovanje do različnih jezikov in kultur. H gradnji sporazumevalne zmožnosti vsakega posameznika prispevata namreč znanje vseh jezikov in izkušnje s temi jeziki. Raznojezična zmožnost zajema repertoar vseh jezikov, ki jih posameznik zna in uporablja. Ta vključuje materni oz. prvi jezik ter ostale jezike in jezikovne različice.

Z razvijanjem medkulturne zmožnosti udeleženec pogloblja razumevanje »drugosti«, strpnosti in spoštovanja do ljudi iz različnih jezikovnih in kulturnih skupnosti ter spoznava bogastvo jezikovne in kulturne raznolikosti družbe, tako v svojem ožjem okolju kot tudi širše.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

POSREDOVANJE

Pri posredovanju udeleženec ustvarja pogoje za uspešno sporazumevanje med ljudmi, pri katerih je sporazumevanje zaradi **jezikovnih, kulturnih** ali drugih razlogov oteženo ali onemogočeno. V vlogi jezikovnega posrednika pomaga ljudem pri neposrednem sporazumevanju ali pri razumevanju besedil. S posredovanjem ustvarja pogoje za sodelovanje ter soočanje s (kulturno) občutljivimi situacijami.

Posredovanje predstavlja pomoč pri oblikovanju ali prenosu pomena (besedila, gradiva):

- » v okviru enega jezika ali enega načina (npr. ustnega izražanja),

- » iz enega jezika v drugega (medjezikovno posredovanje) ali
- » iz enega načina v drugega (npr. iz pisnega v govorni jezik).

Udeleženec pri pouku nemščine zna posredovati drugi osebi bistvo govornega ali pisnega besedila v predvidljivih vsakodnevnih situacijah v okviru enega jezika (nemščine) ali enega načina (npr. ustnega), iz enega jezika v drugega (npr. iz nemščine v slovenščino) ali iz enega načina v drugega (iz pisnega v ustni). Pri tem uporablja enostavne **posredovalne strategije** za pojasnjevanje pomena in lajšanje razumevanja, vključno s celotnim jezikovnim repertoarjem in ostalimi jezikovnimi viri.

RAZNOJEZIČNA IN MEDKULTURNA ZMOŽNOST

Za razvijanje raznojezične in medkulture zmožnosti priporočamo povezovanje in navezovanje na pouk slovenščine (madžarščine, italijanščine), tujih jezikov in ostalih predmetov. Pri usvajanju novega znanja izhajamo iz obstoječega znanja jezikov in kultur posameznega udeleženca. Učitelj v svoj pouk vključi čim več jezikov in kultur ter je zgled raznojezičnega in medkulturnega govornika.

Posredovalna, raznojezična in medkulturna zmožnost se pri pouku nemščine kot tujega jezika razvijajo in spremljajo, a ne ocenjujejo, saj so merljivi vidiki teh zmožnosti zajeti pri vrednotenju sprejemniške, interakcijske in tvorbnosti. Odnosni vidiki so nemerljivi oz. jih ne moremo ocenjevati (npr. odnos do drugega, strpnost, sočutje, radovednost, odprtost), zato tu ni navedenih standardov znanja.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Posredovanje združuje vse tri načine sporazumevanja: sprejemanje, tvorjenje in interakcijo, zato to zmožnost pri udeležencih razvijamo dlje časa ter jo vrednotimo šele, ko je raven sporazumevalne zmožnosti dovolj visoka, da je udeleženec zmožen posredovanja pri sporazumevanju med ljudmi in posredovanja besedila.

Vrste besedil za posredovanje: pogovor, napis, obvestilo, plakat, program, navodila, objave, TV in radijska poročila (o znani temi: dogodek, šport), besedila s slikovnim gradivom in preglednicami, informativna besedila o znanih temah.

Za razvijanje raznojezične in medkulturne zmožnosti se pri pouku uporabljajo **pluralistični pristopi k jeziku in kulturam** (Candelier in drugi, 2017, 14). To so didaktični pristopi, ki vključujejo in medsebojno povezujejo več jezikov in kultur. Izraz pluralistični (množinski) se uporablja zato, da se poudari hkratno uporabo več jezikov in kultur in tako loči od edninskega pristopa, kjer se upošteva le en jezik ali kultura. Poznamo štiri pluralistične pristope: medkulturni pristop, jezikovno prebujanje, medjezikovno razumevanje med sorodnimi jeziki ter integrirani didaktični pristop k različnim jezikom. V praksi poučevanja se ti pristopi dejansko lahko tudi prepletajo.

Medkulturni pristop obravnava pojave, ki se nanašajo na eno ali več kulturnih območij, in primerjavo med njimi. Osredotoča pa se tudi na razvijanje strategij v medkulturnih stikih.

Jezikovno prebujanje (ang. *awakening to languages*) vključuje razmeroma veliko število jezikov, tudi tistih, ki se jih v šoli ne poučuje. Prvotno je bil ta pristop namenjen uvajanju učencev na zgodnji stopnji v jezikovno raznolikost, uporablja pa se lahko tudi na višjih stopnjah. Pri nas je ta pristop znan iz projekta Vrata v jezike (Fidler, 2004).

Medjezikovno razumevanje med sorodnimi jeziki (ang. *intercomprehension*) je pristop, kjer gre za vzporedno primerjanje dveh ali več jezikov iz iste jezikovne družine (npr. germanske, slovanske, romanske). V ospredju so sprejemniške spretnosti, torej raven razumevanja in ne nujno aktivnega tvorjenja v sorodnem jeziku s pomočjo že znanega jezika.

Integrirani didaktični pristop k jezikom se usmerja v vzpostavljanje povezav med jeziki, ki se poučujejo na šoli z namenom njihovega lažjega usvajanja. Tako je prvi jezik oz. učni jezik izhodišče za učenje prvega tujega jezika, oba jezika pa za učenje drugega tujega jezika itn. Primer tega je učenje nemščine po angleščini (Hufeisen in Neuner, 2003). K temu pristopu prištevamo tudi medpredmetno povezovanje med nejezikovnim predmetom in tujim jezikom, ki je poimenovan kot »vsebinsko in jezikovno integrirano učenje« ali CLIL (ang. *Content and Language Integrated Learning*), torej učenje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku, na primer spoznavanje geografske učne vsebine v nemškem jeziku.

Za spodbujanje jezikovne in kulturne raznolikosti pri pouku tujega jezika ter ustvarjanje vključujočega in podpornega učnega okolja, v katerem se cenijo in spoštujejo različne jezikovne in kulturne identitete, predlagamo naslednje **strategije**:

- » medkulturno učenje: spodbujanje razumevanja in spoštovanja različnih kultur in jezikov;
- » vključevanje vseh jezikovnih virov: uporaba različnih jezikovnih pripomočkov in gradiv za poučevanje;
- » sodelovalno učenje: spodbujanje sodelovanja med udeleženci različnih jezikovnih in kulturnih ozadij;
- » refleksijo in kritično mišljenje: spodbujanje udeležencev k razmišljanju o lastnih jezikovnih in kulturnih izkušnjah ter o izkušnjah drugih;
- » prilagoditev učnih metod: uporaba različnih učnih metod, ki upoštevajo jezikovno in kulturno raznolikost udeležencev.

POSREDOVANJE

CILJI

Udeleženec:

○: razvija zmožnost jezikovnega posredovanja besedila in pri tem uporablja svoj celotni jezikovni repertoar,

SC (1.1.3.2)

○: razvija zmožnost jezikovnega posredovanja pri sporazumevanju z različnimi posamezniki in skupinami. Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in, če je treba, sklepa kompromise,

SC (5.3.4.2 | 5.3.4.1)

○: razvija in uporablja strategije za posredovanje besedil ter za posredovanje pri sporazumevanju.

STANDARDI ZNANJA

Udeleženec:

ne pridobi ocene, saj standardi znanja pri posredovanju niso predvideni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri razvijanju zmožnosti **posredovanja besedila** učitelj pri pouku omogoči rabo celotnega jezikovnega repertoarja, ki ga posamezni udeleženec ima. Ta vključuje njegov prvi jezik, učni jezik ter ostale jezike, ki jih udeleženec (po)zna in se jih ne uči SC (1.1.3.2). Posredovanje poteka med različnimi jeziki ali različnimi načini (ustno, pisno).

Udeleženec razvija strategije za posredovanje besedil, tako da povzema, išče ključne informacije, poenostavlja in prilagaja jezik naslovniku ter izraža osebni odziv sogovornemu na ustvarjalna besedila.

Dejavnosti za razvijanje zmožnosti posredovanja besedila:

- » pojasni podatke iz preprostih grafikonov (ustno, pisno),
- » prenaša (v nemščini) specifične informacije ali ključno misel iz preprostih informativnih besedil, napisanih v slovenščini (ali katerem drugem jeziku) (ustno, pisno),
- » povzame (v nemščini) glavne točke iz jasnih, dobro strukturiranih besedil (v slovenščini, madžarščini ali italijanščini) o znanih temah s svojih interesnih področij, če lahko večkrat posluša ali pogleda (ustno, pisno),

- » ustno ali pisno grobo prevede (iz tujega jezika/nemščine v učni ali kakšen drug jezik) preprosta, stvarna besedila, napisana v nezapletenem jeziku, pri čemer zvesto sledi strukturi izvirnika,
- » zna opisati občutke in mnenja, ki mu jih je vzbudilo ustvarjalno besedilo,
- » zna povezati vidike ustvarjalnega besedila z lastnimi izkušnjami (čustva lika, dogajanja iz besedila).

Pri razvijanju zmožnosti **posredovanja pri sporazumevanju** med osebami, ki se zaradi jezikovnih, kulturnih ali drugih razlogov ne morejo sporazumeti (udeleženec v vlogi medkulturnega posrednika v občutljivih situacijah), vključimo tudi strategije za reševanje nesporazumov na konstruktiven način **SC** (5.3.4.2) ter strategije za sodelovanje z različnimi posamezniki in skupinami **SC** (5.3.4.1).

Udeleženec razvija zmožnost **posredovanja pri sporazumevanju**, ko gre za sodelovanje z različnimi posamezniki ali sodelovanje v skupini. Udeleženec kot posrednik posreduje bistvo povedanega, ko je treba sogovorniku pojasniti informacijo, ki je iz jezikovnih ali kulturnih razlogov ne razume, spodbuja sodelovanje v skupini, sooblikuje ideje in rešitve pri skupinskem delu.

Pri sodelovalnem učenju, pri delu v skupinah, se udeleženci učijo:

- » raznolikosti pogledov, prepričanj, stališč drugih članov skupine in pri tem sprejemati to raznolikost,
- » vzdrževati ustrezne odnose, sproščeno in delovno komunikacijo ter interakcijo,
- » vzpostavljati pogoje za razvijanje idej.

Dejavnosti za razvijanje zmožnosti posredovanja pri sporazumevanju:

- » priprava skupinskega poročila o ekskurziji, izmenjavi ipd.,
- » snemanje skupnega kratkega videoposnetka (recept, oglas, predstavitev osebe/poklica/kraja/športa na družabnih omrežjih ipd.),
- » skupno pisanje zgodbe o neki temi,
- » priprava intervjuja v besedi in filmu,
- » priprava fotozgodbe ali plakata (npr. tema skrb za okolje – ena skupina opisuje skrb za živali, druga o ustreznih virih energije, tretja o prometu in transportu),
- » predstavitev načrta potovanja.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Udeleženec zmožnost posredovanja izkaže z ustnim in pisnim odzivom ter na druge, raznolike načine. Pri tem naj ima možnost izbire različnih dejavnosti in uporabe celotnega jezikovnega

repertoarja. Dejavnosti in izdelki so prilagojeni ravni znanja tujega jezika in opisani v didaktičnih priporočilih za posredovanje besedila in za posredovanje pri sporazumevanju.

OPISNI KRITERIJI

Pri posredovanju besedila upoštevamo naslednje kriterije:

- » razumevanje izvornega besedila,
- » uporaba posredovalnih strategij,
- » prilagoditev vsebine glede na sporazumevalne potrebe naslovnika,
- » uporaba ustreznega besedišča,
- » jasnost in natančnost posredovanja,
- » ohranjanje pomena sporočila,
- » ustvarjalnost pri posredovanju,
- » kritično mišljenje.

Pri posredovanju pri sporazumevanju upoštevamo naslednje kriterije:

- » sodelovanje v skupini in aktivno usmerjanje skupinskega dela (npr. z uporabo vprašanj in menjave vlog, povzemanje in preusmerjanje razprave, spodbujanje drugih, naj pojasnijo svoje misli),
- » sooblikovanje idej, rešitev,
- » sestavljanje misli v logičen, koherenten diskurz.

RAZNOJEZIČNA IN MEDKULTURNA ZMOŽNOST

CILJI

Udeleženec:

O: razvija zmožnost prožnega menjavanja jezikov iz svojega raznojezičnega repertoarja, kar mu olajša sporazumevanje v večjezičnem okolju. Pri učenju nemščine uporablja znanje maternega, učnega in ostalih jezikov; zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi,

SC (1.1.3.2)

O: s spoznavanjem in primerjanjem lastne in tujih kultur vzpostavlja odnos do lastne kulture. Spoznava vrednote kulturne raznolikosti v ožjem in širšem okolju ter pomen strpnosti in spoštovanja do ljudi iz različnih kulturnih skupnosti. Pri tem upošteva etična pravila pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.

SC (1.3.1.1 | 2.1.2.1 | 3.3.1.2)

STANDARDI ZNANJA

Udeleženec:

ne pridobi ocene, saj standardi znanja pri temi raznojezična in medkulturna zmožnost niso predvideni.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Medkulturnost pomeni neločljivo povezanost učenja nemščine kot tujega jezika s spoznavanjem različnih kultur **SC** (1.1.3.2). Z učenjem drugih jezikov in spoznavanjem drugih kultur udeleženec razvija zavedanje o lastnem jeziku in kulturi, o tem, kako ga kultura in jezik(i) oblikujejo, kako se jeziki in kulture medsebojno prepletajo in razvijajo. Nauči se, kaj je vsem jezikom in kulturam skupnega ter kaj je kulturno pogojenega. Na ta način se zaveda in prepoznava raznolikosti v svojem ožjem in širšem okolju. Razvija zavedanje o pomenu strpnosti in spoštovanja do ljudi iz različnih jezikovnih in kulturnih skupnosti, o bogastvu jezikovne in kulturne raznolikosti družbe oz. okolja, kjer živi ter širše **SC** (1.3.1.1). Pri tem se zaveda in upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja **SC** (2.1.2.1).

Avtentični viri in gradiva so izhodišče za razvijanje raznojezične in medkulturne zmožnosti. Dejavnosti so v največji možni meri povezane s spoznavanjem različnih kultur in jezikov.

Za načrtovanje razvijanja raznojezične in medkulturne zmožnosti priporočamo uporabo Referenčnega okvira za pluralistične pristope k jezikom in kulturam (ROPP) (Candelier in drugi, 2017). Ta vsebuje opisnike, razdeljene na tri področja: znanje (védenje), stališča in spretnosti. Za podrobnejšo predstavitev ROPPA gl. Kač, 2022, za primere raznojezičnih in medkulturnih dejavnosti gl. Jeziki štejejo: priročnik dobre prakse, 2021, Večjezične dejavnosti v šoli in vrtcu:

zbirka primerov iz prakse: projekt Jeziki štejejo (JeŠT), 2022, ter Pedagoški forum ZRSS ob evropskem dnevu jezikov.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Udeleženec raznojezično in medkulturno zmožnost izkazuje z ustnim in pisnim odzivom ter na druge, raznolike načine:

- » kratke predstavitve o različnih kulturah, običajih, praznikih in tradicijah,
- » samostojno ali skupinsko raziskovanje različnih kultur in jezikov,
- » učenje jezika v okviru kulturnih dejavnosti, kot so kuhanje tradicionalnih jedi, ples, glasba ipd.,
- » dopisovanje z osebami iz drugih držav,
- » sodelovanje pri večjezičnem in medkulturnem projektu, kot je npr. ob evropskem dnevu jezikov (gl. primere na Pedagoškem forumu ob EDJ <http://www.zrss.si/evropski-dan-jezikov/>),
- » ustvarjanje kvizov, interaktivnih iger, ki spodbujajo medkulturno sodelovanje,
- » izvajanje videokonference s kratkimi izmenjavami z osebami iz drugih držav,
- » izražanje odziva (besedno, slikovno) na odlomke filmov, videospotov, besedil iz drugih kulturnih okolij,
- » spoznavanje gostujočih govorcev,
- » obiskovanje dogodkov, prireditev ali predavanj, ki spodbujajo raznojezično razumevanje in širijo medkulturni prostor (npr. medkulturni dnevi, medkulturne delavnice),
- » sodelovanje pri organiziranju kulturnega dogodka, kjer udeleženci predstavijo svojo kulturo skozi hrano, oblačila, glasbo in običaje.

OPISNI KRITERIJI

Napredek udeležencev na področju raznojezične in medkulturne zmožnosti spremljamo z upoštevanjem naslednjih kriterijev:

- » razumevanje kulturnih razlik,
- » raba več jezikov,
- » raba temeljnih kulturnih konvencij,
- » kritično mišljenje,
- » strpna komunikacija.

SPORAZUMEVALNE JEZIKOVNE ZMOŽNOSTI

OBVEZNO

OPIS TEME

Udeleženec razvija sporazumevalne jezikovne zmožnosti, ki jih je do sedaj usvojil v okviru razvijanja celostne sporazumevalne zmožnosti oz. posameznih delnih zmožnosti, in sicer sprejemanje, tvorjenje, interakcija, posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost.

Sporazumevalne jezikovne zmožnosti vključujejo jezikovno, pragmatično in sociolingvistično zmožnost. Jezikovna zmožnost vključuje poznavanje besedišča, slovnice, pravopisa ter fonologije. Pragmatična zmožnost vključuje poznavanje načel jezikovne rabe, ki omogočajo, da so sporočila organizirana in strukturirana, uporabna za izvajanje sporazumevalnih funkcij ter razvrščena v skladu z interakcijskimi in transakcijskimi poteki. Sociolingvistična zmožnost pomeni zmožnost ustrezne rabe jezika v različnih družbenih okoliščinah.

Jezikovna zmožnost se torej nanaša na jezikovno »pravilno rabo«, na znanje jezika kot sistema, pragmatična zmožnost pa na dejansko rabo jezika pri tvorjenju besedila. Ta pri tvorjenju besedil vključuje sposobnost razvijanja teme, sposobnost prilagajanja jezika novim situacijam in izražanja misli na različne načine (prožnost), sposobnost natančnega podajanja vsebine, sposobnost povezovanja delov besedila ali stavkov (koherentnost in kohezivnost), sposobnost oblikovanja izjav in lahkotnost izražanja (tekočnost) ter pri interakciji sposobnost menjave vlog in upoštevanja načel sodelovanja.

Udeleženec uporablja ob koncu izobraževalnega programa raznoliko besedišče, povezano z obravnavanimi vsebinami. Razmeroma pravilno uporablja širši nabor pogosto rabljenih struktur, povezanih s predvidljivimi, vsakdanjimi situacijami. Izgovarjava je na splošno razumljiva, občasni odkloni večinoma ne vplivajo na razumljivost sporočila.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Sporazumevalne jezikovne zmožnosti se pri pouku ne razvijajo ločeno, zato so tu opredeljeni standardi vedno del opisnih kriterijev izkazovanja znanja ostalih zmožnosti.

V okviru **jezikovne zmožnosti** so standardi opredeljeni za:

- » besedišče,
- » slovnično pravilnost,
- » izgovarjavo,
- » pravopis.

V okviru **pragmatične zmožnosti** so standardi opredeljeni za:

- » razvijanje teme,
- » vsebinsko natančnost,
- » koherentnost in kohezivnost,
- » tekočnost,
- » menjavo vlog in načela sodelovanja.

Sociolingvistična zmožnost je opredeljena kot en standard za rabo jezika v različnih družbenih okoliščinah.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA TEMO

Pri pouku nemščine se udeleženca usmerja v uporabo celotnega znanja, ki ga je pridobil pri pouku učnega in drugih jezikov, oz. v uporabo njegovega celotnega jezikovnega repertoarja (jeziki, ki jih pozna oz. govori, a niso del njegovega šolskega urnika). Poleg tega udeleženec nadaljuje z razvijanjem zmožnosti primerjanja jezikov (npr. z učnim jezikom ter angleščino kot drugim tujim jezikom) ter uporabe jezikovnih virov. Uporablja tudi enojezične nemške ter večjezične slovarje (kot npr. LEO (<https://www.leo.org/englisch-deutsch>), Franja (<https://franja.si/>)).

Sporazumevalne jezikovne zmožnosti udeleženec razvija v okviru osnovnih sporazumevalnih potreb z razširjanjem in poglobljanjem vsakdanjih vsebin, vedno v kontekstu sporazumevalne situacije. Učitelj upošteva ravnovesje med tekočnostjo in pravilnostjo, v ospredju je razumljivost sporočila. Udeleženec bo ob koncu 9. razreda pri nemščini obvladal raven osnovnega uporabnika jezika ter se začel pomikati proti ravni samostojnega uporabnika. To pomeni, da bo poznal in uporabljal vrsto komunikacijskih funkcij, zmožen bo tvoriti krajše besedilo (npr. zgodbo), se pogovarjati v malo daljšem dialogu (npr. pogovor s soudeležencem na temo hobiji) ter svoje sporazumevanje ustrezno prilagodil vsakokratni družbeni situaciji (npr. ločevati bo znal formalni register od neformalnega).

Učitelj naj v čim večji meri uporablja nemščino v komunikaciji z udeleženci ter ustvarja take učne situacije, da bodo tudi udeleženci med seboj komunicirali v nemščini ter tako osmislili praktično in konkretno rabo jezikovnih prvin.

JEZIKOVNA ZMOŽNOST

CILJI

Udeleženec:

O: širi in pogloblja besedišče, s katerim izraža in uresničuje osnovne sporazumevalne potrebe. Pri spoznavanju besedišča si pomaga z vsem svojim jezikovnim repertoarjem, zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi,

SC (1.1.3.2)

O: razvija slovnično pravilno sporazumevanje. Zaveda se podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi slovarjev, prevajalnikov in drugih jezikovnih pripomočkov,

SC (1.1.3.1)

O: razvija pomensko ustrezno in razumljivo izgovarjavo, intonacijo, stavčni poudarek in besedni naglas,

O: razvija pravopisno pravilno sporazumevanje. Zaveda se podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov in drugih jezikovnih pripomočkov.

SC (1.1.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Udeleženec:

Besedišče

- » uporablja raznoliko besedišče, povezano z obravnavanimi situacijami in vsebinami. Besedišče je večinoma pomensko ustrezno rabljeno;
- » uporablja raznoliko in obsežno besedišče, povezano z znanimi vsebinami in vsakdanjimi situacijami. Besedišče je pomensko ustrezno rabljeno, pri izražanju kompleksnejših misli si še pomaga s parafraziranjem.

Slovnična pravilnost

- » pravilno uporablja preproste jezikovne strukture, pri tem so še vedno možne določene osnovne sistemske napake, čeprav je po navadi jasno, kaj želi izraziti;
- » razmeroma pravilno uporablja širši nabor pogosto rabljenih struktur, povezanih z dokaj predvidljivimi situacijami. Občasne sistemske napake ne ovirajo razumevanja.

Izgovarjava

- » izgovarja znane besede in fraze v vsakdanjih situacijah. Razumljivost sporočila je občasno otežena (npr. zaradi napačnega besednega naglasa ali stavčnega poudarka);

- » izgovarja na splošno razumljivo, čeprav je še vedno možen napačen izgovor posameznih glasov v njemu manj znanih besedah. Intonacija, stavčni poudarek in besedni naglas ne vplivajo na razumevanje sporočila, zazna pa se lahko vpliv udeležencevih drugih jezikov.

Pravopis

- » razmeroma pravilno zapiše kratke stavke o vsakdanjih vsebinah. Zapisano lahko vsebuje pomanjkljivosti v izrazih, ki so udeležencu manj znani, ter druge sistemske napake;
- » večinoma pravilno zapiše povezana besedila, v katerih pravilno postavi ločila, oblikuje besedilo ter rabi veliko začetnico. Zapisano lahko vsebuje pomanjkljivosti pri izrazih, ki so udeležencu manj znani.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pri poučevanju in učenju nemščine kot tujega jezika uporabljamo raznojezični pristop. To pomeni, da izhajamo iz že obstoječega znanja jezikov (raznojezični repertoar) in usvojenih jezikovnih strategij. Na ta način se uresničujeta skupna cilja s področja jezika ^{SC} (1.1.3.2) in ^{SC} (1.1.3.1). Poleg tega omogočimo vključevanje vseh jezikov, ki jih udeleženec (po)zna (njegov prvi jeziki in ostali jeziki), ter vseh ostalih jezikov, ki se ne poučujejo in niso prisotni v razredu (Delavnica Po transverzali raznojezičnosti, 2022 (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/cfflfg>)).

Pri razvijanju jezikovne zmožnosti uporabljamo različne načine in pristope, ki spodbujajo aktivno rabo jezika. Pri induktivnem pristopu udeleženec na podlagi primerov opazuje delovanje jezika in odkriva njegove zakonitosti, pri deduktivnem pristopu pa najprej učitelj razloži npr. slovnično pravilo ali novo besedišče, šele potem udeleženec opazuje delovanje pravil v kontekstu besedila. Pri obeh pristopih sledi utrjevanje novega jezikovnega znanja z raznolikimi dejavnostmi. Pomembno je, da je udeleženec čim bolj izpostavljen besedilom v nemščini ter da pri pouku vlada takšno učno okolje, kjer so napake sprejete kot sestavni del učenja.

Predlagani seznam slovničnih struktur je v prilogi na povezavi.

(https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Slovnicne_strukture_NEM_OŠO.pdf)

Za aktivno poznavanje in rabo besedišča mora biti udeleženec večkrat izpostavljen jezikovnemu vnosu, v različnih kontekstih, ki so zanj relevantni in smiselni.

Dejavnosti, ki spodbujajo učinkovito pomnjenje besedišča, so:

- » učenje besedišča po temah (npr. hrana, oblačila, poklic, družina),
- » poudarjanje razmerij celota–del (npr. telo – roke – prsti – nohti),
- » razvijanje besedišča od splošnega k specifičnemu (npr. pohištvo – stol),
- » uporaba lestvic ali stopnjevanja (npr. vroče – toplo – hladno),
- » organizacija besedišča v »ad hoc« kategorije (npr. stvari, ki jih vzamemo na izlet),
- » razvijanje besedišča z gibanjem – pantomima, narek v gibanju (*Laufdiktat*),

- » razmerja med besedami (iskanje sopomenk in protipomenk),
- » ozaveščanje o tvorbi besed (analiza sestavljenk, zloženk).

Polnopolnomske in nepolnopolnomske besede:

O polnopolnomske besedah (samostalnik, glagol, ipd.) se lahko pogovarjamo, njihov pomen razložimo ali pokažemo s slikami ali karticami. Naučimo se jih lahko na bolj sistematičen in ekspliciten način. Nepolnopolnomske besed (npr. členov samostalnikov ali veznikov) pa se učimo z uporabo v različnih kontekstih, zato jih je smiselno poučevati celostno.

Dejavnosti za razvijanje jezikovne zmožnosti:

- » komunikacijski narek,
- » igre (namizne igre, sobe pobega, igre vlog itn.),
- » dopolnjevanje besedil (z naborom, brez nabora),
- » besedne uganke in igre (križanke, rebusi, povezovanje definicije in besedišča),
- » gibalne dejavnosti,
- » glasbene dejavnosti,
- » pisni sestavki, videoposnetki,
- » ustvarjalno izražanje (konkretna poezija, haiku, enajstička, akrostih),
- » projektne dejavnosti.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Udeleženec izkaže znanje jezikovne zmožnosti ustno, pisno in na druge načine v okviru vrednotenja celostne sporazumevalne zmožnosti v nemščini oz. v okviru vrednotenja zmožnosti sprejemanja, tvorjenja, interakcije, posredovanja ter raznojezične in medkulturne zmožnosti. Tako se npr. pravilna izgovarjava vrednoti pri ustnem izražanju, slovnična pravilnost in pravopis pri pisnem izražanju, obseg in ustreznost besedišča pri posredovanju.

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev upoštevamo standarde znanja, opredeljene pri zmožnostih sprejemanja, tvorjenja in interakcije.

Opisni kriteriji jezikovne zmožnosti se nanašajo na:

- » obseg in ustreznost rabe besedišča,
- » obseg in pravilnost rabe jezikovnih struktur,

- » pravilnost izgovarjave nemških glasov, besednega in stavčnega naglasa ter intonacije,
- » pravopis: sposobnost prepisovanja in pravilnega zapisa posameznih besed, pravilnost oblikovanja besedila, pravilna raba ločil.

PRAGMATIČNA IN SOCIOLINGVISTIČNA ZMOŽNOST

CILJI

Udeleženec:

O: razvija zmožnost dejanske rabe jezika pri tvorjenju besedil. Pri tem uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, ter vse svoje obstoječe znanje jezikov,

SC (1.1.3.2)

O: razvija zmožnost ustrezne rabe jezika v različnih družbenih okoliščinah.

STANDARDI ZNANJA

Udeleženec:

Razvijanje teme

- » s pomočjo seznama točk tvori opis ali krajšo zgodbo;
- » tvori zgodbo ali opis, ki je ustrezno vsebinsko zgrajen, kjer si ideje logično sledijo in so med seboj smiselno povezane, pri tem širi besedilo z dodajanjem.

Vsebinska natančnost

- » v preprosti in neposredni izmenjavi z omejeno količino podatkov o znanih in vsakdanjih stvareh lahko sporoči tisto, kar želi, v drugih situacijah pa mora praviloma sporočilo okrniti;
- » razumljivo izrazi bistvo tistega, kar želi. Informacije so preproste in nezahtevne.

Koherentnost in kohezivnost

- » uporablja najpogostejše veznike, da preproste stavke poveže v enostavno linearno zgodbo ali opis v obliki preprostega niza točk;
- » tvori daljše stavke in jih z omejenim naborom povezovalnih sredstev poveže, npr. v zgodbo. V preprostem besedilu vpelje protiargument.

Tekočnost

- » se lahko razumljivo izrazi s kratkimi izjavami, čeprav so zelo očitni oklevanje in napačni začetki;
- » se izrazi večinoma tekoče, občasno s krajšimi premori zaradi slovničnega in leksikalnega popravljanja.

Menjava vlog in načela sodelovanja (interakcijske strategije)

- » s pomočjo preprostih tehnik začne, vzdržuje in konča preprost pogovor o različnih temah;

- » sodeluje v pogovoru, poseže vanj ter prevzame vlogo govorca v pogovorih o različnih temah.

Sociolingvistična zmožnost

- » **obvlada kratke družbene izmenjave, uporablja vsakdanje vljudne pozdrave in nagovore (npr. zna povabiti, predlagati, se opravičiti in se na to odzvati);**
- » zna uporabljati širši razpon jezikovnih funkcij in se odzivati nanje. Zaveda se pravil vljudnega sporazumevanja, strpne komunikacije in najpomembnejših razlik v običajih, stališčih, vrednotah in prepričanjih.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Pragmatična zmožnost se nanaša na dejansko rabo jezika pri (so)oblikovanju besedila, torej na udeležencevo poznavanje načel jezikovne rabe, ki omogočajo, da so sporočila:

- » organizirana, strukturirana in urejena (diskurzna zmožnost);
- » uporabna za izvajanje sporazumevalnih funkcij (funkcijska zmožnost);
- » razvrščena v skladu z interakcijskimi in transakcijskimi poteki (zmožnost načrtovanja).

Pri razvijanju pragmatične zmožnosti so pomembni naslednji vidiki:

- » razvijanje teme,
- » koherentnost in kohezivnost,
- » menjava vlog in načela sodelovanja,
- » izbiranje ustreznih sociolingvističnih prvin,
- » vsebinska natančnost,
- » tekočnost in
- » prožnost pri uporabi jezikovnega repertoarja.

Razvijanje pragmatične zmožnosti pri pouku tujega jezika se navezuje na znanja o sporočanju in besedilih pri pouku slovenščine.

Ko udeleženec že usvoji pojem besedila, ob razvijanju bralne zmožnosti (skozi branje in sistematično opazovanje besedil) spoznava, kako so strukturirana pisna besedila. Ob iskanju glavnih misli besedila (ali odstavkov, če je besedilo členjeno) in iskanju ključnih izrazov ugotovi, kako si sledijo misli v logičnem zaporedju. Zgradbo besedil razvija tudi znotraj učenja pisnega tvorjenja. Pri razvijanju zmožnosti ustnega izražanja udeleženec razvija zavedanje o tem, kaj je značilno za koherenten govor in pogovor, kako se nakazuje menjava teme, kako razume sogovorca na podlagi okoliščin, kako govorec in poslušalec menjavata vloge ipd.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

Udeleženec izkaže znanje pragmatične in sociolingvistične zmožnosti v okviru vrednotenja celostne sporazumevalne zmožnosti v nemščini, in sicer ustno, pisno in na druge načine.

Pri sodelovanju v pogovoru z vrstniki iz tujine izkaže spretnost menjave vlog (npr. kako zna začeti, vzdrževati in končati preprost pogovor) in spretnost navezovanja družbenih stikov (npr. z osnovnimi vljudnostnimi frazami).

S pisanjem sestavka na določeno temo izkaže spretnost koherentne zgradbe besedila (logični vrstni red idej) in povezanosti posameznih stavkov (z osnovnimi ali bolj zapletenimi vezniki) v logično celoto.

OPISNI KRITERIJI

Pri oblikovanju opisnih kriterijev upoštevamo standarde znanja, opredeljene pri zmožnostih sprejemanja, tvorjenja in interakcije.

Opisni kriteriji pragmatične in sociolingvistične zmožnosti se nanašajo na:

- » ustreznost jezika glede na namen sporočanja,
- » sodelovanje v pogovoru,
- » tekočnost govora,
- » koherentnost (rdeča nit) besedila,
- » razvitost in urejenost misli,
- » strukturo besedila, členjenje besedila,
- » ustrezno prilagoditev jezika (slovnice in besedišča) kontekstu,
- » učinkovitost/ustreznost neverbalne komunikacije,
- » upoštevanje kulturnih norm.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Ahačič, K., Banjac, M., Baškarad, S., Belasić, I., Bergoč, Š., Bešter, J., Borota, B., Bratina, K., Brečko, B. N., Breznik, I., Brodnik, A., Čop, J., Gorenc, J., Gradišek, P., Grušovnik, T., Holcar, A., Jerko, A., Jurak, G., Klančnik, B., ... Zupan, B. (2024). *Skupni cilji in njihovo umeščanje v učne načrte in kataloge znanj* (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

https://www.zrss.si/pdf/skupni_cilji.pdf (https://www.zrss.si/pdf/skupni_cilji.pdf)

Costley, K. C. (2015). Research supporting integrated curriculum: Evidence for using this method of instruction in public school classrooms.

Cross, R. (2012). Creative in finding creativity in the curriculum: The CLIL second language classroom. *The Australian Educational Researcher*, 39(4), 431–445.

Drake, S. M., in Reid, J. L. (2018). Integrated curriculum for the twenty-first century. In *International handbook of holistic education* (pp. 118–128). Routledge.

Filipčič, V. (ur.) (2024). *Opremljanje šol z učili in učnimi pripomočki, poročilo o delu 2019*. Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/68pda4c> (nemščina, s. 116–122).

Gardner, R. C. (2007). *Motivation and second language acquisition*. *Porta linguarum*, 9–20.

Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching*. Pearson Longman.

Jensen, E. (2005). *Teaching with brain in mind*. Alexandria: ASCD.

Kač, L., Granfol, S., Sobočan, M., Medved, M., Šijanec, V., Pacek, M. in Velušček, M. (2021). *Smernice za uporabo digitalne tehnologije pri predmetu nemščina* (Spletna izd.). Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/d5kq73o>

Kako do spodbudnega in varnega učnega okolja? Odgovori na vprašanja in dileme iz prakse (bistveni poudarki iz priročnika Vključujoča šola), Zavod RS za šolstvo.

<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/36f8wgp>

Kokotsaki, D., Menzies, V., & Wiggins, A. (2016). Project-based learning: A review of the literature. *Improving schools*, 19(3), 267–277.

Marentič Požarnik, B. (2000). *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: DZS.

- Možina, E. (ur.). (2016). *Osnovna šola za odrasle: Podoba in poslanstvo* (1. izd.). Andragoški center Slovenije. Osnovna_sola_za_odrasle_Podoba_in_poslanstvo.pdf (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/ywmck4w>)
- Možina, E. (ur.). (2012). *Evalvacija Osnovne šole za odrasle, zaključno poročilo o rezultatih evalvacije programa, 2011-2012*. Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Andragoški center Slovenije, Zavod RS za šolstvo.
- Oxford, R. L. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. New York, NY: Newbury House.
- Pavlič Škerjanc, K. (2010). Smisel in sistem kurikularnih povezav. V T. Rupnik Vec (ur.), *Medpredmetne in kurikularne povezave, Priročnik za učitelje* (str. 8–27). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge University Press.
- Rubin, J. (1987). Learner strategies: Theoretical assumptions, research, history, and typology. V A. Wenden & J. Rubin (ur.), *Learner strategies in language learning* (str. 15-30). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Rutar Ilc, Z. (2019). Preventivna vloga pozitivnih psihosocialnih odnosov v šoli. *Šolsko polje*, 30(3/4), 143–167. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/gchx21a>
- Rutar Ilc, Z. (ur.) (2012) *Ugotavljanje kompleksnih dosežkov: preverjanje in ocenjevanje v medpredmetnih in kurikularnih povezavah, Priročnik za učitelje* (1. izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/r1uqo46>
- Rutar Ilc, Z. (2005). Učnocijni in procesni pristop – izhodišče za didaktično prenovo gimnazij. V T. Rupnik Vec (ur.), *Spodbujanje aktivne vloge učenca v razredu* (str. 8–27). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Svet Evrope (2023). *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek* (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>
- Svet Evrope (2011). *Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje, ocenjevanje*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Strmčnik, F. (1993). *Učna diferenciacija in individualizacija v naši osnovni šoli*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
- Tomlinson, C. A. (2017). *How to differentiate instruction in academically diverse classrooms* (3. izd.). Alexandria: ASCD.
- Učni načrt. Program osnovna šola, Nemščina* (2016). Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport; Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/1k1oa02>

Učni načrt. *Izobraževalni program osnovne šole, Tuji jezik - Nemščina* (2025). Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Zavod RS za šolstvo. Učni načrt z DP_tuji_jezik_-_nemscina_OŠ_2025.pdf <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/gf7hai1>

Učni načrt. *Osnovna šola za odrasle, nemščina* (1998), Zavod RS za šolstvo, Andragoški zavod Maribor. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/8f4v9ov>

Vuorikari, R., Punie, Y., & Kluzer, S. (2023). *Okvir digitalnih kompetenc za državljane: z novimi primeri rabe znanja, spretnosti in stališč: DigComp 2.2* (Spletna izd.). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/n0n2c3c>

Posredovanje, raznojezičnost in medkulturnost

- » Candelier, M., Camilleri, A., Castellotti, V., De Pietro, J. F., Lőrincz, I., Meißner, F.-J., Noguerol, A. in Schröder-Sura, A. (2017). *ROPP, referenčni okvir za pluralistične pristope k jezikom in kulturam: zmožnosti in viri*. Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/j57niv0>
- » *CROMO: Medkulturni čezmejni modul – dopolnilo Evropskemu jezikovnemu listovniku 15+ (2007)*. Gradec/Trst/Ljubljana: Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum, Agenzia Nazionale per lo Sviluppo dell'Autonomia Scolastica, Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/mp2x96l>
- » Fidler, Soča (ur.) (2004): *Ja-Ling Comenius – Janua Linguarum – Vrata v jezike: Jezikovno in medkulturno uzaveščanje v osnovni šoli*. Priročnik za učitelje. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- » Hufeisen, B. in Neuner, G. (2003). *Mehrsprachigkeitskonzept – Tertiärsprachenlernen – Deutsch nach Englisch. European Centre for Modern Languages*. Strasbourg: Svet Evrope.
- » *Jeziki štejejo: priročnik dobre prakse* (1. elektronska izd.). (2021). Znanstveno raziskovalno središče, Annales ZRS; Pedagoška fakulteta. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/wz9qjbx>
- » Kač, L. (2022). Raznojezične učne ure so s pomočjo Referenčnega okvira za pluralistične pristope k jezikom in kulturam več kot samo učenje jezikov. V *Obrazi več-/raznojezičnosti: [znanstvena monografija]* (str. 107–130). Pedagoški inštitut. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/vh30eph>
- » Medkulturni in večjezični pristopi pri pouku, Gradivo z usposabljanja učiteljev, 26. 10. 2017, Zavod RS za šolstvo, MIZŠ, <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/da41q9b> (11. 10. 2024).
- » Pedagoški forum ZRSŠ ob evropskem dnevu jezikov, prispevki učiteljev o izvedenih večjezikovnih in medkulturnih učnih dejavnostih, <http://www.zrss.si/evropski-dan-jezikov/> (11. 10. 2024).
- » *Večjezične dejavnosti v šoli in vrtcu: zbirka primerov iz prakse: projekt Jeziki štejejo (JeŠT)* (1. izd., str. 108). (2022). Pedagoška fakulteta. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/rmco26w>

PRILOGE

PRILOGE PO POGlavJIH

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

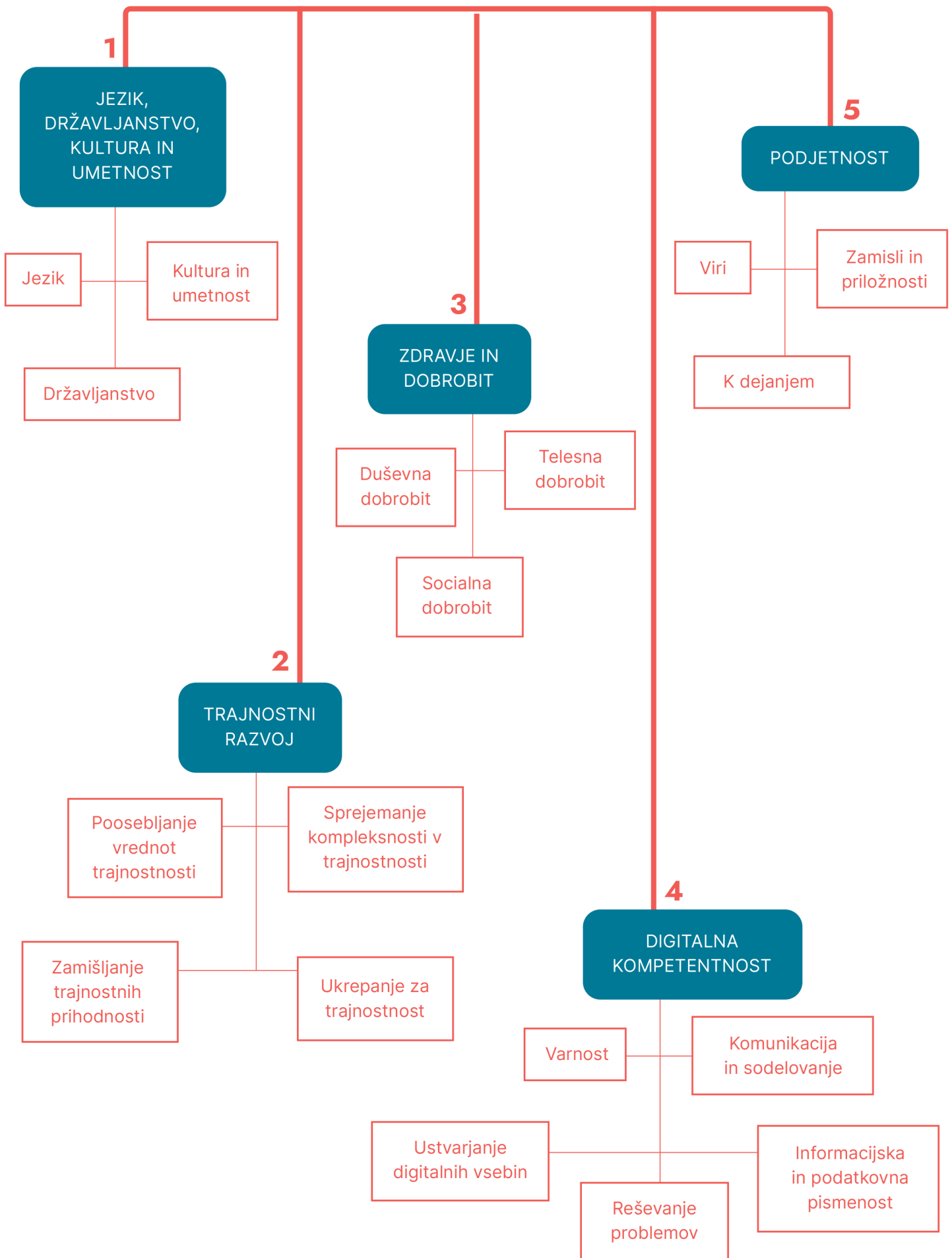
» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Dodatno_gradivo_in_povezave_NEM_OŠO.pdf

SPORAZUMEVALNE JEZIKOVNE ZMOŽNOSTI

Didaktična priporočila za temo

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Slovnične_strukture_NEM_OŠO.pdf

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih): 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih): 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spoznava, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spoznava kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živim kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družbeni položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogojene z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in zelene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje zelene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3 /// ZDRAVJE IN DOBROBIT

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepozna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepozna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitev po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepozna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepozna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepozna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.), tako da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljanstvo udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepozna avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednosti zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev.
	5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobroti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva.
	5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog.
	5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti.
	5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju).
	5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost).
	5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt.
	5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidenim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši.
	5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami.
	5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev.
	5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje.
	5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah.
	5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.